

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาเซียน หรือ Association of Southeast Asia Nations : ASEAN หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ โดยผู้นำประเทศ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 5 ประเทศ อันได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์และไทย มีวัตถุประสงค์ร่วมกันทำให้ภูมิภาคนี้มีสันติภาพ เสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนมีความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ต่อมาสมาชิกเพิ่มอีก 1 ประเทศ คือ บรูไนดารุสซาลาม ในปี พ.ศ. 2527 เวียดนามเข้ามาเป็นสมาชิกใน พ.ศ. 2528 ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ลาวกับพม่าก็เข้ามาเป็นสมาชิก เพิ่ม ประเทศสุดท้ายที่เข้ามาเป็นสมาชิกคือประเทศกัมพูชาในพ.ศ. 2542 รวมเป็น 10 ประเทศ หากนำประชากรมารวมกันประมาณ 600 ล้านคน (กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2553)

อาเซียนจะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจภายในปี พ.ศ. 2558 (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2558) โดยมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ของอาเซียนทำให้ประเทศในกลุ่มมีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ของอาเซียนในตลาดโลก เป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี เฉพาะแรงงานฝีมือเท่านั้น ประกอบด้วย อาชีพวิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ทันตแพทย์ และนักบัญชี ซึ่งส่งผลกระทบในด้านบวกคือ ตลาดใหญ่ขึ้น ทำให้มีโอกาสได้งานทำมากขึ้น ส่วนด้านลบ คือ มีการแข่งขันจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น ควรมีการสร้างความพร้อมของกลุ่มผู้มีอาชีพที่มีผลกระทบในการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อดำเนินเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีซึ่งเป็น 1 ในอาชีพที่มีผลกระทบเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบในเชิงลบอันอาจจะเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ยังอาจช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ สร้างแนวทางและวางแผน เพื่อนำผลกระทบที่ได้รับ มาเป็น โอกาสทำให้เกิดเชิงบวกได้ในอนาคต

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา

สถานประกอบการ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนของหน่วยงานทั้งภาคเอกชน (ผู้บริหารในสถานประกอบการ) และภาครัฐ (อุตสาหกรรมจังหวัด) ในการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ เพื่อจัดการพัฒนาบุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ ได้มีความพร้อมซึ่งประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรทางบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2.3 เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.4 เพื่อศึกษานักบัญชีในสถานประกอบการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.5 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักบัญชีที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3. คำถามการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการทราบว่านักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีความพร้อมในการทำบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่

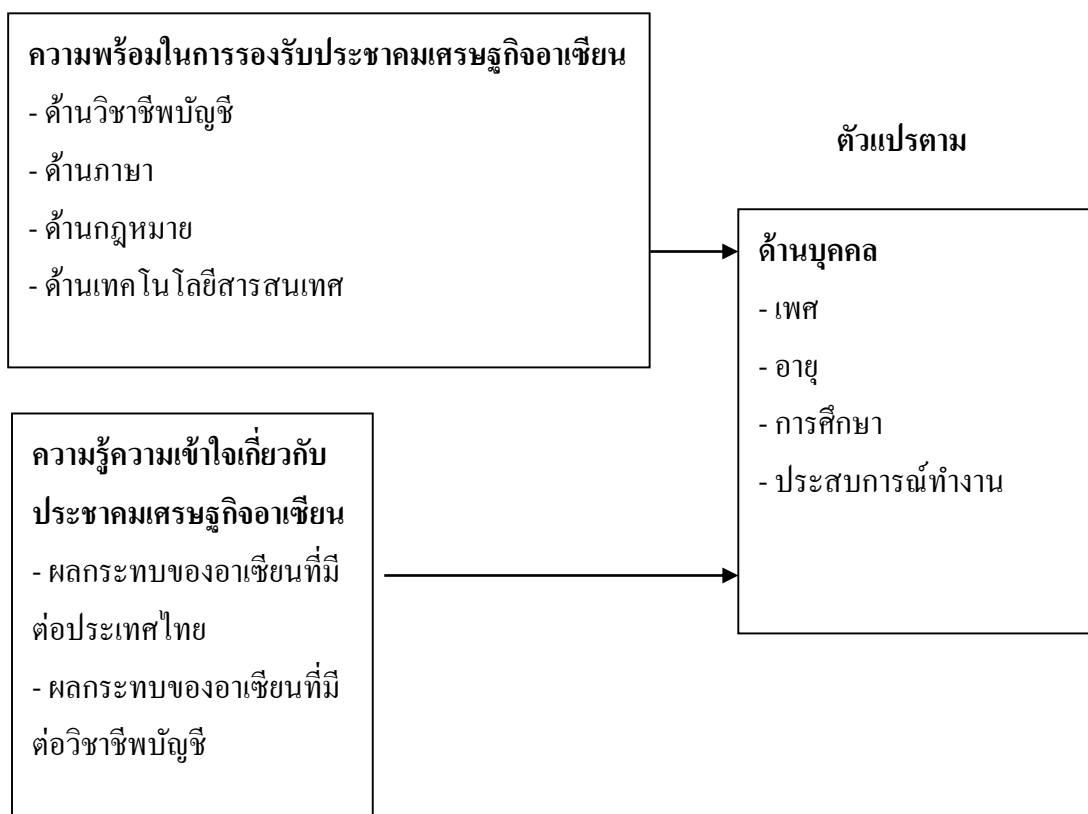
4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของนักบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย

- 4.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 4.1.1 ผลกระทบของอาเซียนที่มีต่อประเทศไทย
  - 4.1.2 ผลกระทบของอาเซียนที่มีต่อวิชาชีพบัญชี
- 4.2 ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
  - 4.2.1 ด้านวิชาชีพบัญชี

- 4.2.2 ด้านภาษา
- 4.2.3 ด้านกฎหมาย
- 4.2.4 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตัวแปรอิสระ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. สมมุติฐานการวิจัย

นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แตกต่างกันด้านความพร้อมในการใช้เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ทำงานและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชี และให้ความสำคัญต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แตกต่างกัน

6. ขอบเขตของการวิจัย

6.1 ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึง ปัจจัยส่วนบุคคลและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่มีผลต่อความพร้อมของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 364 คน

6.2 ประชากร ได้แก่ นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

6.3 การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

6.4 พื้นที่ในการวิจัย ใช้พื้นที่ซึ่งมีนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

6.5 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล วันที่ 3 กรกฎาคม 2560 - 3 กรกฎาคม 2561

6.6 บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกัน

6.7 ระดับความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรทางบัญชีที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกัน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สถานประกอบการสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบการได้อย่างเหมาะสม

7.2 หน่วยงานภาครัฐนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปวางแผนการจัดส่งเสริม สนับสนุนอบรม และสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 บุคลากรทางบัญชี หมายถึง กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นแรงงานระดับสูงในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

8.2 แรงงานเสรี หมายถึง แรงงานระดับสูงในภาคบริการด้านบัญชีในสถานประกอบการ (หัวหน้างานบัญชี)

8.3 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่าและกัมพูชา) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว

8.4 ความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี หมายถึง ความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา ด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

8.5 ความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง ระดับความของบุคลากรทางบัญชี ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยทั่วไปและผลกระทบที่มีต่อวิชาชีพบัญชีอันอาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ยังอาจช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ สร้างแนวทางและวางแผน เพื่อนำผลกระทบที่ได้รับมาเป็นโอกาสทำให้เกิดประโยชน์เชิงบวกได้ในอนาคต

8.6 สถานประกอบการ หมายถึง กิจกรรมที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี เพื่อรองรับ ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ได้ดำเนินการศึกษา

ษา แนวความคิดเรื่อง ความพร้อม ความต้องการพัฒนาตนเองจากทฤษฎี จากเอกสารตลอดจน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวความคิดทฤษฎีความพร้อม
2. แนวความคิดทฤษฎีความรู้และความเข้าใจ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิด ทฤษฎีความพร้อมและการเตรียมความพร้อม

คำว่า “พร้อม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นคำวิเศษณ์ที่มีความหมายว่าครบถ้วน ส่วนคำว่า “ความพร้อม” เป็นคำนามซึ่งจะมีความหมายว่า ความครบครัน หรือมีทุกอย่างครบแล้ว “ความพร้อม” เป็นคำแสดงกิริยาร่วมหรือในเวลาเดียวกัน หรือในทำนองนั้น เช่น ไปพร้อมกัน ถึงพร้อมกัน โดยปริยายหมายความว่า ครบครัน (ครบครัน) หมายถึงพร้อมเพรียง ไม่ขาดเหลือ บริบูรณ์เช่น งานพร้อม ดีพร้อม เตรียมพร้อมเสร็จ เช่น พร้อมแล้ว ความหมายของความพร้อม (Readiness)

เดือนใจ เศรษฐศาสตร์ (2540 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพแห่งความเจริญงอกงามและการพัฒนาการอย่างสูงสุดของบุคคลทั้งกาย สมอง อารมณ์และสังคม

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2540 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึงความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะ (Maturity) ซึ่งหมายถึง การเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ของอวัยวะของร่างกาย ทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความพอใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือความพอใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ

สุวรรณิ รอดบำเรอ (2541 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อม เป็นสภาพที่เตรียมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อัน เป็นผลการเตรียมการไว้อย่างพร้อมเพรียงสำหรับกิจกรรมนั้น ๆ

บรรจบ จันทร์เจริญ (2541 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึงสภาวะหรือลักษณะของบุคคลที่กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยมีสภาพ การเตรียมการ ความถนัด ความพอใจหรือความกระตือรือร้น เพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมนั้น ๆ ให้ บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเกิดจาก วุฒิภาวะประสพการณ์และอารมณ์

พรรณี ชูทัยเจนจิต (2538 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง เป็นสภาวะที่สมบูรณ์ของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งอย่างบังเกิดผล

สมพงษ์ เทียงธรรม (2536 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ความหมายของความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ มีความหมายว่า สภาพที่มีทุกสิ่งทุกอย่างครบครันที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ได้

นฤตพจน์ ไชยวงศ์ (2540 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้แบ่งองค์ประกอบ ความพร้อม ไว้ 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และสังคม และด้านจิตวิทยาและ สิ่งแวดล้อม

ดาวนิงและแหคเคอร์ย์ (2540 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้แบ่งองค์ประกอบ ความ พร้อมไว้ 4 กลุ่มคือ ทางกาย ทางสติปัญญา ทางอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ และทาง สิ่งแวดล้อม

แสงเดือน ทวีสิน (2545 อ้างถึงใน เบญจมาศ วัชโรภาส, 2545) ได้เสนอแนวคิดความ พร้อมในการ เรียนรู้มี 2 แนวทางไ้แก่ ความพร้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Readiness Approach) และ ความพร้อมที่เกิดจากการกระตุ้น (Guided Experience Approach)

ทฤษฎีความพร้อมของ เฮอร์เชย์และ บลันชาร์ด (Hersey and Blanchard) ซึ่งมี องค์ประกอบ หลักอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถ (ability) ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ ส่วนอีกด้าน คือ ความเต็มใจ (willingness) ประกอบด้วย การให้คำมั่นสัญญา หรือ ความผูกพัน แรงจูงใจในการทำงาน และความมั่นคง

จึงสรุปความหมายของความพร้อมไว้ดังนี้

ความพร้อมหมายถึง สภาพของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ แรงจูงใจและประสบการณ์เดิมสูง พอที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น

การเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวเองก่อนกระทำการ หรือทำงานที่จะทำ หรือ ได้รับมอบหมาย เป็นการทำความเข้าใจในงานที่จะทำ ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับงาน และ หน่วยงานที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ว่ามี การศึกษา เตรียมการรัดกุมมาก มีความเข้าใจกับระบบ และงานมาก ก็จะมีความพร้อมมาก

2. แนวความคิดทฤษฎีความรู้ และความเข้าใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ได้มีผู้ศึกษาและให้ความหมายได้มากมาย ทั้งนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการของไทย มีรายละเอียดดังนี้ ความหมายของความ (knowledge)

Bloom (1970) ได้ให้ความหมายความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ และจำเรื่องต่าง ๆ และความสามารถในการแปลความ การตีความ การขยายความ สรุปอ้างอิง อธิบาย บรรยายในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ

Klopfer (1971) ได้ให้ความหมายความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การระบุนิยามเกี่ยวกับ ความจริง ศัพท์และนิยาม ความคิดรวบยอด ข้อตกลง เทคนิค หลักการ กฎ ทฤษฎีต่าง ๆ และ ความสามารถจำแนกความรู้ได้เมื่อปรากฏอยู่ในรูปใหม่ หรือแปลความจากสัญลักษณ์หนึ่งไปสู่อีก สัญลักษณ์หนึ่ง

จันยกร คำก้อน (2548 อ้างถึงใน จารุกัญณ์ ทองชมพู, 2553) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ความเข้าใจ ว่าเป็นนามธรรมที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะอย่างหรือเรื่องทั่วไป เป็น กระบวนการ ทางจิตวิทยาของความจำ โดยการจัดระบบข้อมูลใหม่ เกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่มนุษย์ ได้รับจากการศึกษา ค้นคว้า การสังเกต ประสบการณ์ ที่ต้องอาศัยการรวบรวมสะสมไว้ เป็นสิ่งที่ กระตุ้นให้บุคคลเกิด ความคิดและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ได้ก่อนที่บุคคลจะปฏิบัติอะไรก็ตาม บุคคลนั้นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นก่อน และพึงพอใจที่จะปฏิบัติสิ่งนั้น

จากคำจำกัดความทั้งหมดที่นักวิชาการและนักวิจัยได้กล่าวมา ผู้ศึกษาขอสรุป ความหมาย ของความรู้ความเข้าใจ ไว้ดังนี้

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากประสบการณ์ โดยสามารถถ่ายทอดมาจากการเรียน การอ่าน การเห็น การได้ยิน การสัมผัส ซึ่งสามารถนำมาสู่บุคคลอื่นได้

ความเข้าใจ หมายถึง การสร้างความคิดจากความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นการสื่อสารทั้ง ผู้ให้ และผู้รับ โดยสามารถนำไปปฏิบัติได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร

จันยกร คำก้อน (2548 อ้างถึงใน จารุกัญณ์ ทองชมพู, 2553) ได้กล่าวว่า ความรู้เป็น ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้ซึ่งการให้ความ หรือพฤติกรรมด้านความรู้มี 6 ขั้นตอน คือ

1. ความรู้ ความจำ (Knowledge Memory) เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงเรื่องราว ต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว ซึ่งคือ ความสามารถในการจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้

2. ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการสอนให้ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญ หรือ

แปลความหมายของสิ่งของหรือสัญลักษณ์ที่พบเห็นได้ถูกต้อง สามารถย่อหรือจับใจความสำคัญของ สิ่งนั้นตลอดจนสามารถตีความและจินตนาการ เหตุการณ์ที่พบเห็น ได้อย่างกว้างขวางถูกต้อง

3. การนำไปใช้ (Application) ผู้เรียนสามารถนำความรู้หรือความเข้าใจสิ่งที่เห็นมา นั้นไปแก้ไขปัญหาใหม่ได้ แก้ไขสถานการณ์ใหม่ได้ผลดี

4. การวิเคราะห์(Analysis) ผู้เรียนสามารถแยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ใ้รู้ว่าสิ่งนั้นประกอบไปด้วยส่วนย่อย ๆ อะไรบ้าง ส่วนใดเป็นเรื่องสำคัญที่สุด แต่ละส่วนย่อยนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และสัมพันธ์กันโดยหลักเกณฑ์ใด ทฤษฎีใด

5. การสังเคราะห์(Synthesis) เป็นการนำสิ่งต่าง ๆ หรือหน่วยต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งขึ้นไป รวมกัน เพื่อทำให้เป็นเรื่องเดียวกัน เป็นสิ่งใหม่ที่มีคุณลักษณะบางอย่างแปลกพิสดาร ไปจาก ส่วนประกอบย่อยเดิม การรวมนี้เป็นการรวบรวมวัตถุ สิ่งของ ข้อเท็จจริงของข้อความที่รวบรวมมา ไว้ผนวกกับความคิดเห็นส่วนตัวเข้าด้วยกัน

6. การประเมินค่า (Evaluation) เกี่ยวข้องกับการให้ค่ากับความรู้อหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งจะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบของการประเมินผล

นัยนา กรุดนาค (2551 อ้างถึงใน จารุกัญณ์ ทองชมพู, 2553) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ไว้ว่าความรู้หมายถึง ความสามารถรักษาไว้ซึ่งข้อเท็จจริง เรื่องรวม กฎเกณฑ์สถานที่ สิ่งของ หรือบุคคล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดจากการสังเกตจากประสบการณ์ทั้งทางตรง และทางอ้อม

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความจำไปดัดแปลง ปรับปรุง เพื่อให้สามารถจับใจความ ตีความ อธิบาย จัดกลุ่ม จัดลำดับ จัดระบบ หรือทำการเปรียบเทียบ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

ภราดร จินดาวงศ์ (2549 อ้างถึงใน จารุกัญณ์ ทองชมพู, 2553) ได้อธิบายแนวคิดของ Brain Quinn ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับระดับของความรู้ออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 Cognitive Knowledge : Know - what (รู้ว่าคืออะไร) เป็นความรู้เชิงการ รับรู้ เป็นความรู้ในเชิงทฤษฎี ซึ่งเปรียบเสมือนผู้เรียนจบใหม่ เมื่อนำความรู้ไปใช้เชิงปฏิบัติการอาจ ได้ผลหรืออาจไม่ได้ผลก็ให้ความรู้นี้เป็นเพียงการรับรู้

ระดับที่ 2 Advance Skill : Knowledge - how (รู้วิธีการ) เป็นความรู้ในเชิงทฤษฎี และมีการนำไปปฏิบัติผสมผสานกัน เข้าของความรู้จะเริ่มมีประสบการณ์และเริ่มเกิดความเข้าใจใน สภาพของความเป็นจริง สามารถนำความรู้ที่มีไปปรับใช้ให้ตรงกับสภาพงานมากขึ้น

ระดับที่ 3 System Understanding : Knowledge - why (รู้เหตุผล) เป็นการเข้าใจ อย่างลึกซึ้งเชิงเหตุผลที่สลับซับซ้อน ทนอยู่ภายใต้เหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ในระดับนี้

สามารถพัฒนาได้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา และการอภิปรายเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น เจ้าของความรู้เริ่มที่จะบรรลุผลในความรู้นั้น สามารถอธิบายเหตุและผลหรือที่มาที่ไป ผลของการกระทำและผลของการไม่ได้กระทำได้

ระดับที่ 4 Self-motivate Creativity : Care-why (ใส่ใจกับเหตุผล) ความรู้ที่อาจ กล่าวไว้ว่าถึงจุดบรรลุในเรื่องความรู้นั้น ๆ สามารถนำความรู้มาพลิกแพลงหยิบใช้ได้อย่างเหมาะสม เป็นความรู้ในลักษณะสร้างสรรค์ที่มาจากตัวเอง บุคคลที่มีความรู้ในระดับนี้จะมีเจตจำนง แรงจูงใจ และการปรับตัวเพื่อความสำเร็จ สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อยอดจากความรู้เดิมได้ การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้ มีหลายชนิดเหมาะสมกับการวัดความรู้ตามลักษณะคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป เครื่องมือวัดความรู้ที่นิยมใช้กันมาก คือ แบบสอบถาม แบบทดสอบ ถือว่าเป็นสิ่งเร้าเพื่อนำไปเร้าผู้ถูกสอบ ให้แสดงอาการตอบสนองออกมาด้วยพฤติกรรม บางอย่าง เช่น การพูด การเขียน การทำท่า ฯลฯ เพื่อให้สามารถสังเกตเห็นหรือสามารถนับจำนวน ปริมาณได้ รูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ คือ

1. ข้อสอบปากเปล่า เห็นการทดสอบโดยการโต้ตอบด้วยวาจาหรือคำพูด ปฏิบัติระหว่างผู้ทำการสอบถามกับผู้ถูกถาม โดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์

2. ข้อสอบข้อเขียน ซึ่งแบ่งออกเห็น 2 แบบ คือแบบเรียงความ เห็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบาย บรรยาย ประพันธ์

2.1 หรือวิจารณ์เรื่องรวมที่เกี่ยวข้องกับความรู้นั้น

2.2 แบบจำกัดคำตอบ เห็นข้อสอบที่ให้ผู้ถูกสอบพิจารณา เปรียบเทียบ ตัดสิน

ข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำตอบ แบบจับคู่และ แบบเลือกคำตอบ

2.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติ เห็นข้อสอบที่ไม่ต้องการให้ผู้ถูกสอบสนองออกมา ด้วยคำพูดหรือการเขียนใด ๆ แต่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริง

3. สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 เป็นกฎหมายใหม่ที่ประกาศใช้ทดแทนพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.2505 มีทั้งหมด 78 มาตรา จัดแบ่งเป็น 9 หมวดและบทเฉพาะกาล สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คำนิยามของ “วิชาชีพบัญชี”

วิชาชีพบัญชี หมายถึง วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี ทั้งนี้ ในภายหน้าหากเห็นว่ามีการเกี่ยวข้องกับการบัญชีด้านใดที่มีความสำคัญ รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวง พาณิชย์อาจออกกฎกระทรวงกำหนดบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านนั้นเพิ่มเติมขึ้นในค่านิยามวิชาชีพ บัญชีก็ได้ เช่น การตรวจสอบภายใน เป็นต้น

3.1 สภาวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักวิชาชีพ บัญชีและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวินิจฉัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- 2) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
- 3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
- 4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 5) รับขึ้นทะเบียนการประกอบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 6) รับรองปริญญา หรือ ประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
- 7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- 8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการและการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้ขึ้นทะเบียนอื่น เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี
- 10) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- 11) ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- 12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี
- 14) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

3.2 โครงสร้างองค์กรตาม พ.ร.บ. วิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแล การพัฒนาความรู้ส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีคุณภาพ และควบคุมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งคณะกรรมการต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี คณะกรรมการจรรยาบรรณ คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีแต่ละด้าน และคณะกรรมการอื่น ๆ ซึ่งมีโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการแต่ละชุด ดังนี้

3.3 สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 สมาชิกสามัญ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จ การศึกษาในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางการบัญชี หรือสาขาอื่นตามที่สภาวิชาชีพ กำหนด

ประเภทที่ 2 สมาชิกวิสามัญ

1) กรณีเป็นผู้มีสัญชาติไทย ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และสำเร็จการศึกษา ใน ระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าทางบริหารธุรกิจ พาณิชยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือ สาขาอื่น ที่คณะกรรมการสภาวิชาชีพพิจารณาเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ บัญชี

2) กรณีเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต้องเป็นบุคคลซึ่งมีสัญชาติของประเทศที่ ยินยอม ให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศนั้นได้ อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี และ สำเร็จการศึกษา ในระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี

ประเภทที่ 3 สมาชิกสมทบ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี และ สำเร็จ การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี แต่ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี

ประเภทที่ 4 สมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ ผู้ที่ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิก ตามมติ ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญมีดังต่อไปนี้

- 1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่
- 2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่
- 3) เลือกตั้ง รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือดำรงตำแหน่ง อื่นอัน เกี่ยวกับกิจการของสภาวิชาชีพบัญชี
- 4) สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเข้าชื่อเสนอร่างข้อบังคับต่อ สภาวิชาชีพบัญชีได้

5) สมาชิกสามัญไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนเข้าชื่อกันทำหนังสือร้องขอให้
นายกสภา วิชาชีพบัญชีเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้

6) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียม

7) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตนตามบทบัญญัติ
แห่ง พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

8) สิทธิและหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

สมาชิกวิสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่ตาม (1) (6) (7) และ (8)

3.4 มาตรฐานการบัญชี

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ที่
คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการ
บัญชี มีจำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 11 คน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก 6
หน่วยงานทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการบัญชี

แนวทางในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีของคณะกรรมการฯมีดังนี้

1) มาตรฐานการบัญชีต้องจัดทำเป็นภาษาไทย

2) มาตรฐานการบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีกำหนด
และ ปรับปรุง จะใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการ
ประกอบ วิชาชีพบัญชี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

3) หากคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ได้รับแจ้งจากผู้ทำบัญชี
ผู้มีหน้าที่ จัดทำบัญชี ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน หรือหน่วยงานอื่นใด ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
มาตรฐาน การบัญชีที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการปฏิบัติตามมาตรฐานการ
บัญชีดังกล่าว ทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศหรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบ
กิจการ คณะ กรรมการฯต้องดำเนินการตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องและ
กำหนด ปรับปรุง หรือพัฒนามาตรฐานการบัญชีโดยเร็วที่สุด

3.5 วิชาชีพบัญชีควบคุม

ในเบื้องต้นพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีการควบคุม
การ ประกอบวิชาชีพบัญชี 2 ด้านก่อน คือ ด้านการสอบบัญชีและด้านการทำบัญชี แต่ในภายหน้า
หากมี ความจำเป็นอาจมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้การประกอบวิชาชีพด้านนั้น ๆ ต้องมี
การควบคุม เพิ่มขึ้นได้

1) วิชาชีพด้านการสอบบัญชี ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพสอบบัญชีจะต้องเป็น
สมาชิกสามัญของสภาวิชาชีพบัญชี และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมาย

กำหนดและต้องได้รับใบอนุญาตจาก สภาวิชาชีพบัญชี ใบอนุญาตผู้สอบบัญชีไม่มีอายุแต่ต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นรายปี ปีละ 1,000 บาท ทั้งนี้ใบอนุญาตผู้สอบบัญชีอาจสิ้นผลได้ในหลายกรณี เช่น ขาดจากสมาชิกสภาฯ ขาดคุณสมบัติ ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ไม่ชำระค่าธรรมเนียม ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่สภาฯ กำหนด เป็นต้น

2) วิชาชีพด้านการทำบัญชี ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพจึงจะสามารถประกอบวิชาชีพได้ และต้องมีคุณสมบัติ และ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้เป็นผู้ทำบัญชีจะต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพ บัญชีหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน ค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนผู้ทำ บัญชีปีละ 500 หรือ 300 บาท แต่ผู้ใดที่ขาดคุณสมบัติการศึกษาเช่นเดียวกับการเป็นสมาชิก สำหรับผู้ทำบัญชีที่ไม่มีคุณสมบัติด้านบัญชีโดยตรงแต่เป็นผู้ทำบัญชีตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ที่แจ้งการทำบัญชีต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งจะสามารถทำบัญชีให้แก่ธุรกิจได้จนถึง วันที่ 9 สิงหาคม 2551 ก็ต้องไปขอขึ้นทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชี และกรณีผู้ทำบัญชีกลุ่มนี้มี คุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกวิสามัญได้ก็สามารถเลือกการเป็นสมาชิกแทนการขึ้นทะเบียนกับสภา วิชาชีพบัญชีก็ได้ แต่หากไม่ศึกษาต่อเพื่อให้มีคุณสมบัติทางบัญชีโดยตรง ไม่ว่าจะ เป็นสมาชิกวิสามัญ หรือขึ้นทะเบียนก็จะทำบัญชีได้จนถึงวันที่ 9 สิงหาคม 2551 เท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ทำบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ตามทั้งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 โดยเมื่อจะ เริ่มทำบัญชีต้องไปเป็นสมาชิกหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีก่อน แล้วภายใน 60 วันนับแต่วัน เริ่มทำบัญชีต้องไปแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งจะได้รับหมายเลขรหัส ผู้ทำบัญชีต่อไป

3.6 จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อกำหนดในเรื่องจรรยาบรรณ

1) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

2) สภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้จัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่อง

- ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรมและความซื่อสัตย์

สุจริต

- ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

- ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ

- ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

3) การกระทำดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

- ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- ไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้
- ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรายงานผลการสอบบัญชีโดยระบุข้อความใด อันแสดงว่าตนไม่รับผิดชอบในผลการตรวจสอบ หรือแสดงความไม่ชัดเจนในผลการตรวจสอบ เพราะเหตุที่ตนมิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยครบถ้วนที่พึงคาดหวังได้หรือโดยครบถ้วนตามมาตรฐานการสอบบัญชี

โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ได้กำหนดตามลำดับชั้นจาก โทษเบา ถึงโทษหนัก ดังต่อไปนี้

- ตักเตือนเป็นหนังสือ
- ภาคทัณฑ์
- พักใช้ใบอนุญาต พักการขึ้นทะเบียน หรือห้ามการประกอบวิชาชีพบัญชี ด้านที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ โดยมีกำหนดเวลาแต่ไม่เกิน 3 ปี

- เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิกการพิจารณาและการลงโทษ เมื่อมีผู้กล่าวหาหรือปรากฏต่อคณะกรรมการ พิจารณาจรรยาบรรณว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีประพฤติ ผิดจรรยาบรรณ คณะกรรมการจรรยาบรรณจะดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยเร็ว หากผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณคณะกรรมการจรรยาบรรณ จะมีคำสั่งลงโทษตาม

ข้อ 7.2 ทั้งนี้การออกคำสั่งลงโทษหรือออกคำสั่งยกคำกล่าวหาฟ้องแจ้ง เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กล่าวหาทราบเป็นหนังสือโดยเร็วด้วย

ผู้กล่าวหาหรือผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจรรยาบรรณสั่งลงโทษมีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งต่อคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีผ่านทางกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบ วิชาชีพบัญชีกำหนด และการอุทธรณ์คำสั่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เว้นแต่ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถือเป็นที่สุด

3.7 การกำกับดูแลโดยภาครัฐ

ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติจะกำหนดให้มีสภาวิชาชีพบัญชีเป็นศูนย์กลางในการกำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีแล้ว แต่ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเข้าไปกำกับดูแลองค์กรวิชาชีพ อีกชั้นหนึ่งเพื่อรักษาความเป็นธรรมให้แก่ผู้ประกอบการ กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำหน้าที่กำกับด้านนโยบายจำนวน 14 คน ประกอบด้วยหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน และผู้ที่ทรงคุณวุฒิด้านบัญชีและกฎหมาย ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำงานของสภาวิชาชีพ บัญชีเฉพาะเรื่องที่สำคัญและมีผลกระทบต่อสาธารณชน โดยเรื่องที่ต้องผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี คือ

- 1) ให้ความเห็นชอบข้อบังคับเกี่ยวกับ ค่าธรรมเนียม/ค่าบำรุงสมาชิก หลักเกณฑ์ การฝึกอบรม, คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาฯ กรรมการสภาฯ เป็นพัน
- 2) พิจารณาคำขออุทธรณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งคณะกรรมการจรรยาบรรณ สั่งลงโทษ
- 3) พิจารณาคำขออุทธรณ์กรณีสภาวิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ
- 4) ให้ความเห็นชอบมาตรฐานการบัญชีที่เสนอโดยสภาวิชาชีพบัญชี

3.8 นิติบุคคลที่ประกอบกิจการให้บริการด้านวิชาชีพควบคุม

นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชีต้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) นิติบุคคลต้องจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไข ดังนี้
  - นิติบุคคลที่ให้บริการการสอบบัญชี หรือการทำบัญชีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ใช้บังคับ ให้ยื่นจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชี ภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คือ ภายในวันที่ 22 ตุลาคม 2548 แต่หากให้บริการภายหลังจากวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยื่นขอจดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีภายใน 30 วัน หลังจากการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์แล้วเสร็จ โดยสภาวิชาชีพบัญชีได้ กำหนดค่าจดทะเบียนนิติบุคคลได้ร้อยละ 2,000 บาท และต้องยื่นขอต่ออายุทุก 3 ปี นับจากวันจดทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี โดยดำเนินการต่ออายุภายใน 3 เดือนก่อนใบทะเบียนหมดอายุ
  - นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบบุคคลที่สาม ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
  - ในกรณีนิติบุคคลนั้นประกอบกิจการให้บริการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการสอบบัญชีต้องเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ทั้งนี้ ในกรณีที่นิติบุคคลนั้นให้บริการการสอบบัญชีหรือการทำบัญชีอยู่ก่อน วันที่ 23 ตุลาคม 2547 ซึ่งเนิ่นวันที่กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ นอกจากกำหนดให้จดทะเบียนต่อสภาวิชาชีพบัญชีแล้ว

- นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งต้องไม่เกินกว่าสามปี

- กรณีที่เป็นนิติบุคคลที่ให้บริการสอบบัญชี ก็ต้องดำเนินการให้บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการสอบบัญชีต้องเป็นผู้สอบบัญชีภายในสามปีนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับนั้น ก็คือภายในวันที่ 22 ตุลาคม 2550 นั้นเอง

- ในกรณีผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชีนั้น สังกัดอยู่ ต้องร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และหากยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวนให้ หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจผูกพันนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดชอบจนครบจำนวนเว้นแต่พิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำผิดที่ต้องรับผิดชอบ

3.9 บทกำหนดโทษ

บทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 นี้ มีทั้งโทษฐานประพฤติดิจรรยาบรรณตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 7 และโทษทางอาญาซึ่งมีทั้งโทษปรับและจำคุก

3.10 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่โดยทั่วไปของ ซีเอฟโอ (แรงงานระดับสูง) Chief Financial Officer (CFO) คือผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสูงสุดด้านบัญชีและการเงิน ของธุรกิจโดยจะครอบคลุมถึงงานสำคัญด้านต่าง ๆ อีกดังนี้

1) Financial Accounting เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการข้อมูล การรายงานทางการเงิน และการจัดทำบัญชีการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป Generally Accepted Accounting Principles (GAAP)

2) Fund Management เป็นการบริหารเงินสดและเงินทุนหมุนเวียน ตลอดจนการจัดการจัดหาและจัดสรรเงินทุนของธุรกิจ

3) Taxation จัดการและวางแผนด้านภาษีอากรอย่างชาญฉลาด

4) Management Accounting เป็นการจัดการและบริหารระบบข้อมูลที่ได้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารในการวิเคราะห์ประเมินและติดตามโครงการ

5) Control เป็นการควบคุมความเสี่ยงทางการเงินและการบัญชี ตลอดจนสินทรัพย์ต่าง ๆ ของกิจการไม่ให้เกิดการสูญเสีย ทั้งนี้ การทำงานของ ซีเอฟโอ ต้องสนองความต้องการของทั้งผู้บริหาร ผู้ร่วมงานในฝ่ายอื่น รวมทั้งผู้ถือหุ้น เนื่องจากถือเป็นตัวแทนที่ได้รับมอบหมาย

ให้เข้ามาบริหารงานในบริษัท จึงต้อง กระทบการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นการสร้างความเติบโตที่ยั่งยืน (sustainable growth) ให้กับบริษัทต่อไป

ในปัจจุบัน ซีเอฟโอ จะยังมีบทบาทและความรับผิดชอบที่กว้างขวางมีความสำคัญต่อ ความสำเร็จขององค์กรมากขึ้น เพราะมักจะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารของ บริษัทอยู่เสมอ โดยเป็นผู้ทำหน้าที่รายงานข้อมูลทางการเงินที่สำคัญที่อาจเปลี่ยนแปลง ได้ตลอดเวลาต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ ในขณะที่เดียวกัน ซีเอฟโอ ยัง ทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็น Chief Marketing Officer ในการขายความน่าเชื่อถือของบริษัทให้กับผู้ถือหุ้นด้วย (สิงห์ ตันทัตสวัสดิ์, 2543) ในแง่ของความมั่นคงทางการเงิน ความสามารถในการบริหารธุรกิจในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อประกอบการของบริษัท ดังนั้น จึงทำให้บทบาทของ ซีเอฟโอ จะต้องเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะจากการมองเฉพาะงานฝ่ายบัญชี เป็นลักษณะการบริหารเชิงกลยุทธ์ในส่วนของการเงินขององค์กรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงใน สภาวะแวดล้อมที่ได้เปลี่ยนแปลงไปดังนี้

1) กำหนดแผนกลยุทธ์ (strategic plan) เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของธุรกิจ ประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผน โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกองค์กรพิจารณาถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมทั้งมีการควบคุมอย่างรอบคอบ ซึ่งในปัจจุบันและอนาคตอาจมีการควบคุมเชิงคุณภาพกำหนดลงในแผนกลยุทธ์ เช่น การวัดคุณภาพ การวัดความพอใจของลูกค้าและมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

2) การพยากรณ์ทางการเงินและงบประมาณ (financial forecast and budget) ในองค์กรส่วนใหญ่จะมีการคาดคะเนทางการเงินและวางแผนการจัดทำงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของ บริษัทเกี่ยวกับยอดขายและรายได้ โดยใช้งบประมาณเป็นตัวควบคุมการบริหารในการตรวจสอบผล การปฏิบัติงาน

3) ระบบข้อมูลทางการบริหาร (Management Information System: MIS) เป็นระบบข้อมูลที่มีการจัดทำรายงานทางสถิติ ประกอบด้วยข้อมูลเชิงสถิติ เช่น อัตราหนี้ที่ค้างชำระ อัตราส่วนร้อยละ ของยอดขายที่เพิ่มขึ้นทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการบริหารจัดการภายในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ อนึ่ง นักบัญชีในบทบาทของ ซีเอฟโอ ที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จะเป็นตัวเชื่อมกับ บุคลากรของฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กร ได้อย่างดี สามารถมีฐานข้อมูลในส่วนอื่น ๆ ในการตอบสนอง การบริหารงานในยุคที่ไร้พรมแดนได้เป็นอย่างดีทำให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภายได้ สภาวะการณ์ที่มีการแข่งขัน

4) การบริหารแบบเปิดเผย (open-book management) ในปัจจุบันกิจการส่วนใหญ่ก็มี การสร้างทีมงานแบบใหม่ ๆ มีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันเพื่อรองรับการเติบโต

ของธุรกิจ ทำให้การ บริหารแบบเปิดเผยสามารถกระตุ้นให้พนักงานเข้าสู่วงจรควบคุมทางการเงิน และความรับผิดชอบ โดยตรงที่จะมีส่วนร่วมและยอมรับบ่มมั่นผูกพันต่อเป้าหมายขององค์กร ร่วมกัน

3.11 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักบัญชี

มีคำกล่าวแนะนำไว้ในหนังสือเรื่อง In Search of Excellence (อ้างถึงใน สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2548) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารควรเดินไปรอบ ๆ มากกว่าการนั่งคอยงาน (Sheridan, 2002) หมายความว่า สิ่งต่าง ๆ ภายนอกกิจการ โดยรอบตัวเรานั้นประกอบไปด้วยสภาวะ การเปลี่ยนแปลงของตลาด เทคโนโลยีของการจัดจำหน่ายและมูลค่าเพิ่มการให้บริการซึ่งกำลังเข้าสู่ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนั่งรอคอยรายงานอยู่กับที่อาจไม่ทันเวลาจำเป็นต้องออกไป สํารวจภายนอก อาจทำให้เราได้เห็นคำตอบและบทสรุปที่ดีได้ การเห็นนักบัญชีที่ดีก็เช่นเดียวกัน จำ เห็นต้อง ศึกษาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ของนักบัญชี บทบาทในการ ปฏิบัติงานตลอดจนการปรับแนวคิดต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะ แวดล้อมที่เกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่เห็นแรงผลักดัน นั้นมี 5 ประการ ดังนี้

1) ความเห็น โลกาภิวัตน์ (globalization) แนว โนม์ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากความสัมพันธ์ทางการค้าด้านเสรีของแต่ละ กลุ่มมีเพิ่มมากขึ้นเห็นการเข้าสู่ระบบการค้าแบบ อิเล็กทรอนิกส์(electronic commerce) ต้นทุนการผลิตลดลงกระบวนการผลิตมีการขยายตัวมากขึ้น ซึ่ง ส่งผลให้การตลาดสมัยใหม่มีแนวโน้มเห็น หนึ่งเดียวกัน นักบัญชีจึงได้หันมาให้การสนับสนุนการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยการปรับตัวให้เข้า กับภาษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และสถานที่ ต่าง ๆ ที่มีการเปิดเสรีทางการค้าและ การเงินทำให้ธุรกิจระหว่างชาติเข้ามาควมรวม นับได้ว่าเห็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อ วิชาชีพการบัญชีเห็นอย่างมาก เนื่องจากผล,ของการเปิดเสรี ดังกล่าว ได้ทำให้เกิดกิจกรรมทาง การเงินในรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาซึ่งการบัญชีจะต้องกำหนด วิธีการปฏิบัติในแต่ละกรณีให้ทันกับการปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเห็นการรับรู้รายการรายได้ และค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องและเหมาะสมรวมถึงการบันทึกรายการ บัญชีที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการบัญชี

2) อำนาจของนักลงทุน (power of investors) นักลงทุนในยุคปัจจุบันและ อนาคต อาจมีแนวโน้มในการเรียกร้องผลประโยชน์มากขึ้น เพราะเห็นผู้ที่มีความสามารถในการ วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของบริษัทได้อย่างเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ เนื่องจากการสื่อสารด้านข้อมูลและ การเผยแพร่ความด้านการวิเคราะห์การเงินจากสื่อต่าง ๆ มีมาก ขึ้นนักวิเคราะห์จะวิเคราะห์ทั้ง

การเงินโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์มูลค่าของกิจการและการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับกิจการที่มีลักษณะคล้ายกันตลอดจน การประยุกต์งานทางด้านบัญชีให้ทันสมัย จึงทำให้นักบัญชีต้องหันมาพิจารณาการประเมินมูลค่า กิจการและการนำเสนอข้อมูลแก่นักลงทุนเรียกร้องขึ้นมาเพื่อให้รองรับกับรูปแบบของการลงทุน การ ผสมผสาน การนำเสนอรายงานต่อผู้บริหาร ภายในและการรายงานการเงินต่อบุคคลภายนอก จะต้อง มีความสมดุลในรูปแบบ และเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินให้มากขึ้นถูกต้อง และเชื่อถือได้

3) ท่าทีของผู้บริหาร (changing style of management) ท่าทีและบุคลิกภาพของผู้บริหารเปลี่ยนไปจากเดิม จากการบริหารงานเห็นลำดับขั้นเห็น การบริหารงานแบบปรีกษาหรือ สามารถเปลี่ยนกลยุทธ์ได้เร็วจนคาดการณ์ไม่ได้ แต่ให้ผลดีต่อการตัดสินใจและดำเนินการได้อย่างฉับไวและแม่นยำนักบัญชีก็ต้องเปลี่ยนท่าทีจากความไม่ยืดหยุ่น มอง เฉพาะหลักเกณฑ์เพียงด้านเดียวและจัดทำข้อมูลล่าช้า มาเป็นนักบัญชีที่กระฉับกระเฉง ทันสมัย พร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลง บางครั้งการใช้ข้อมูลในอดีตเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอจะต้องใช้การประมาณการอย่างมีหลักเกณฑ์ประกอบเพื่อการรายงานให้ผู้บริหารทราบให้ทันต่อการตัดสินใจ ดังนั้นนักบัญชีจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดทำข้อมูลเนิ่นการให้ความเห็นและเป็น ที่ปรึกษาผู้บริหารทุกหน่วยงาน ไปพร้อมกัน

4) เทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลต่อการจัดการและการใช้ข้อมูลทางการบัญชีคอมพิวเตอร์สามารถเพิ่มสมรรถภาพในการประมวลผลข้อมูลที่มีจำนวน มากได้อย่างรวดเร็วขึ้น ทำให้นักบัญชีสามารถรวบรวมข้อมูลเพื่อบันทึกจัดประเภทการที่จะจัดทำ รายงานทางการเงินได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น สามารถปิดบัญชีได้ทุกเวลาที่ต้องการ อนึ่ง การมี เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ทำให้นักลงทุนเข้าถึงข้อมูลของธุรกิจได้หลายช่องทาง โดยการมอง ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ (web site) และอินทราเน็ต (intranet) ซึ่งเป็นเครือข่ายข้อมูลติดต่อภายในกิจการ ดังนั้น การเพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะเนิ่นการเพิ่ม โอกาสสำหรับนักบัญชีใน การให้บริการเนิ่นที่ปรึกษาทางการเงินได้มากขึ้น จากเดิมที่เนิ่นเพียงผู้รวบรวมและรายงานข้อมูลทางการบัญชีเท่านั้น

5) ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (responsibility for social and environment)

ในระบบเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ ต้นทุนแรงงานจะมีความสำคัญน้อยลง เห็นการใช้เครื่องจักรมากขึ้น ต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องจักรจะมีบทบาทมากขึ้น ทำให้ความ

รับผิดชอบต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มความไม่แน่นอนต่อการวัดมูลค่าภาระหนี้สินของกิจการ ดังนั้นบัญชี จำเป็นต้องเปิดเผยให้ผู้ซึ่งบการเงินทราบถึงความสำคัญของข้อมูลทางการบัญชีที่แสดงความ รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงทำให้องค์กรต้องหันมาสนใจความคิดเห็นของมวลชนมากขึ้น เกี่ยวกับต้นทุนทางสังคม

2.1 ทักษะของ ซีเอฟโอ ในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งจาก โลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อให้องค์กรจำเป็นต้องปรับ โครงสร้างวิธีการบริหารงาน และแนวทางการจัดการข้อมูลด้านบัญชีและการเงิน จากที่เดิมที่เป็นการควบคุม อาจ ไม่เพียงพอที่จะทำให้อยู่รอดได้ในโลกธุรกิจปัจจุบัน ดังนั้น บทบาทของ ซีเอฟโอ ในปัจจุบัน ก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปมากพอ ๆ กับสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะปัจจุบันเราอยู่ในโลกธุรกิจที่มีข้อมูลข่าวสารเป็น competitive advantage ที่สำคัญธุรกิจที่จะประสบความสำเร็จในอนาคตต้องมีระบบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเชื่อถือได้ มีการบริหารงานที่มีคุณภาพ ทีมงานมีทักษะ และ ประสิทธิภาพสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและต่อเนื่องได้ ดังนั้นหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เช่นกัน จึงมีการสับเปลี่ยนหรือโยกย้าย งานของ ซีเอฟโอ โดยริเริ่มนำแนวทางการปฏิบัติงานสมัยใหม่มาปรับใช้ภายในองค์กรมากขึ้น โดยการ สนับสนุนให้ทำงานในตำแหน่งของ ผู้บริหารระดับสูงในฐานะผู้ร่วมทีมงาน (team player) หรือเป็น คู่หุ้นส่วนทางธุรกิจ (business partner) เพื่อให้เป็นคนสำคัญในการควบคุมทรัพยากรทางการเงินของ ธุรกิจให้มั่นคงต่อไป

2.2 คุณลักษณะที่ดีของ ซีเอฟโอ

ซีเอฟโอ ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็น ผู้นำที่รู้จักการวางแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ เรียนและเข้าใจในงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรเป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ทำให้ให้องค์กรอยู่รอดได้ในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคต ซีเอฟโอ ที่ดีควรมีการ ขวานขวายในการศึกษาความรู้ที่กว้างขวางขึ้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะด้านบัญชีเท่านั้น จะต้องเรียนรู้ ทักษะ ด้านการจัดการ ด้านการเงินมากขึ้น ในขณะที่ความรู้ทางด้านบัญชีเริ่มมีบทบาทลดลง แต่สิ่งหนึ่งที่ ซี เอฟโอ ไม่ควรละเลยไม่ว่าองค์กร หรือสภาพแวดล้อมธุรกิจจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ก็ควรรักษาจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนให้ถูกต้องน่าเชื่อถือโดยบริหารงานอยู่บน สภาพแวดล้อมที่มี จริยธรรมต่อลูกค้าและประชาชน ดังนั้น ซีเอฟโอ ที่ดีควรมีคุณลักษณะที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้ มี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประสิทธิภาพสูง มีความเป็นผู้นำและมนุษย์สัมพันธ์เป็นเยี่ยม ยึดมั่นในเป้าหมาย ขององค์กรเป็นหลัก ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ องค์กร มีความรอบรู้ ความ เข้าใจในงานด้านอื่น ๆ ขององค์กร และมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ

2.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของ ซีเอฟโอ

เป้าหมายในการทำงานของ ซีเอฟโอ ก่อนข้างกว้างขวางและมีขอบเขตความ รับผิดชอบ หลายประการไม่ว่าจะเป็นการลดต้นทุนต่ำสุด (minimize costs) การเพิ่มประสิทธิภาพใน กระบวนการผลิต การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และที่สำคัญที่สุด คือ การ บริหารทรัพยากรทั้งหมดของบริษัทให้เกิดผลตอบแทนคุ้มค่าที่สุด เพื่อความเจริญเติบโตของ ธุรกิจ จึงสามารถกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของ ซีเอฟโอ ได้ดังนี้

2.3.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ของธุรกิจ

โดยทั่วไปคณะกรรมการบริหารของบริษัทตลอดจนผู้บริหารระดับสูงในฝ่าย ต้องใช้เวลาร่วมกันในการวางแผนกลยุทธ์สำคัญด้านต่าง ๆ เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรธุรกิจ ใหม่ (business restructuring) เพื่อลดต้นทุนการวางแผนธุรกิจให้บรรลุผลสำเร็จตามที่นโยบาย กำหนด การซื้อกิจการอื่น(merger and acquisition) และการร่วมทุน (joint ventures) เป็นต้น ดังนั้น ซีเอฟโอ มักจะ ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมบริหารงานในบริษัทด้วย เพื่อทำให้องค์กรมี กระบวนการบริหารที่มี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและแน่นอนย่อมส่งผลทำให้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การบัญชีและการควบคุมทาง การเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในฐานะCFO จึงจำเป็นต้องเข้าใจในธุรกิจ และกระบวนการในการ วางแผนกลยุทธ์ให้ดีที่สุด

2.3.2 สร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับผู้ถือหุ้น (maximize shareholders' interests)

เพื่อให้ผู้ถือหุ้นแน่ใจว่าผลประโยชน์ของตนจะได้รับความคุ้มครองตามสมควร นอกเหนือจากผู้ถือหุ้น เช่น เจ้าหนี้การเงิน คู่ค้า ลูกค้า และพนักงานบริษัท ทั้งนี้ ให้เปิดเผยข้อมูล ทาง การเงินให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้รับทราบถึงกลยุทธ์ทางการเงินและการดำเนินงานของ องค์กร อย่างชัดเจน โดย ซีเอฟโอ จะต้องพยายามปรับความสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น กับ ผลประโยชน์ของ stakeholders อื่น จะบริหารงานโดยนึกแต่ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นฝ่ายเดียว ไม่ได้ นอกจากนั้น ควรมีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจอันดีกับเจ้าหนี้การเงิน และเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ด้วย เพราะบุคคลเหล่านี้อาจมีส่วนร่วมที่จะช่วยให้ธุรกิจสามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็วเมื่อถึง คราวจำเป็น

2.3.3 พัฒนาความคิดและสร้างสรรค์

ซีเอฟโอ ต้องรู้จักการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ ต่อ การตัดสินใจทางธุรกิจให้กับผู้บริหาร เช่น สามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว กระชับ สามารถ ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันที่และมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันมีการ

พัฒนาทักษะ การให้คำปรึกษาและการแก้ไขปัญหา (problem solving) ทางการบัญชีและการเงินแก่บุคลากรอย่าง เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เพื่อความสำเร็จของธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต

2.3.4 ทำหน้าที่เป็น proactive decision support ให้แก่ผู้บริหารระดับสูง

ซีเอฟโอ จะทำหน้าที่เสมือนเป็นที่ปรึกษาของ ซีอีโอ ต้องรู้จักการวิเคราะห์และประยุกต์เพื่อเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจของผู้บริหารนักบัญชี ใน บทบาทของ ซีเอฟโอ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นผู้ที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของผู้บริหารระดับสูงให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลด้านการเงินและการบัญชีที่มีผลกระทบต่อองค์กร ให้คำแนะนำในการตัดสินใจการลงทุนทางการเงิน และปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อองค์กรในการตัดสินใจของธุรกิจได้ ดังนั้น นักบัญชีจึงต้อง ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของงานบัญชีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนักบัญชีจะต้องเริ่ม เก็บข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำงานที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในคุณค่าขององค์กร

ดังนั้นในอนาคต ซีเอฟโอ ที่สมควรเป็นนักวิเคราะห์และนักการเงินมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญทางการเงินและบัญชี เพื่อจะได้เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจ (business partner) มิใช่เป็นเพียง ผู้รายงานผลการดำเนินงาน

จากแนวความคิดและทฤษฎีในบทบาทของแรงงานระดับสูงทางบัญชี (ซีเอฟโอ) (สุวรรณ หวังเจริญเดช, 2549) จึงอาจกล่าวได้ว่า ในการเป็นประชาคมเศรษฐกิจ (AEC) หากต้องการความสำเร็จจำเป็นที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีระดับสูง จะต้องมีความวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและชัดเจน เพียบพร้อมด้วยความสามารถ ทั้งนี้ต้องปรับบทบาทให้มีศักยภาพในสภาพแวดล้อมด้วย ไม่ว่าจะเป็น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรอบรู้ในด้านต่าง ๆ ขององค์กร นอกเหนือจากจรรยาบรรณทาง วิชาชีพบัญชีที่มีอยู่เดิม เพิ่มเติมในเรื่องการมุ่งให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.4 ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เสาหลักประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจ(ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน) Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok เมื่อ 8 สิงหาคม 1967 (พ.ศ. 2510))

ภาพประกอบ 2 แสดงความเคลื่อนไหวของการรวมกลุ่มประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

2.4.1 วัตถุประสงค์ของอาเซียนริเริ่มความร่วมมือพร้อมข้าราชการรองรับเศรษฐกิจอาเซียน

- 1) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิก
- 2) ข้างสันติภาพ เสถียรภาพ ความมั่นคง
- 3) เสริมสร้างเศรษฐกิจและความอยู่ดีกินดีของประชาชน
- 4) พัฒนาสังคมและวัฒนธรรม
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือกับภายนอกและองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ

ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2522)

- 1) อาเซียนประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ
- 2) ประชากรอาเซียนรวม 580 ล้านคน
- 3) GDP อาเซียนรวมกัน 1.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ความสำเร็จของอาเซียนที่ผ่าน

มา

- 4) การกดดันให้เวียดนามถอนทหารจากกัมพูชา
- 5) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น การลดภาษีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียน

2.4.2 ความเป็นมาของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

เดือนธันวาคม 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสาร “วิสัยทัศน์อาเซียน 2020” กำหนด เป้าหมายหลัก 4 ประการ เพื่อมุ่งพัฒนาอาเซียนไปสู่ “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ได้เป็นผลสำเร็จภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ซึ่งจะประกอบด้วย “เสาประชาคมหลัก รวม 3 เสา” ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ ประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน รวมทั้งจัดโครงสร้างองค์กรของอาเซียน รองรับภารกิจและพันธกิจ เป็นการแปลงสภาพอาเซียนจากองค์กรที่มีการรวมตัวหรือร่วมมือกันแบบหลวม ๆ เพื่อสร้างและพัฒนาไปสู่สภาพการเป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นที่มาของการนำหลักการนี้ไปร่างเป็นกฎ บัตรอาเซียน ซึ่งเป็นธรรมนูญการบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

วันที่ 7 ตุลาคม 2546 ผู้นำอาเซียนเห็นชอบปฏิญญาอาเซียนกองอร์ดสอง ที่เมือง บาหลี อินโดนีเซีย เพื่อจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2563

วันที่ 13 มกราคม 2550 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 12 ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ลงนามในปฏิญญาเซบูกำหนดให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558

วันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 ที่สิงคโปร์ ตกลงให้มีการจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน 2558 ทั้งสามเสาหลัก

วันที่ 1 มีนาคม 2552 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ที่ชะอำ หัวหิน ผู้นำอาเซียนได้ลงนามรับรอง ปฏิญญาชะอำ หัวหินว่าด้วยแผนงานจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ค.ศ. 2009–2015) เพื่อจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

ในการประชุมสุดยอดที่ประเทศมาเลเซียปี พ.ศ.2548 ได้มีการจัดทำปฏิญญาจัดตั้งกฎบัตรอาเซียน (ASEAN charter) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญในการกำหนดหลักฐานพื้นฐานโดยมีการ กำหนด เป้าหมายวัตถุประสงค์ และ โครงสร้างของอาเซียน 3 ประการ คือ การจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน

ประการที่ 1 ด้านการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน วัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) มีกฎ กติกา เป็นพื้นฐานภายใต้ค่านิยมร่วมกัน
- 2) มีความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ ครอบคลุมอย่างรอบด้าน
- 3) มีพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศนอกอาเซียน
- 4) มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

- 5) มีระบบแก้ไขความขัดแย้ง ระหว่างกัน ได้ด้วยดี
- 6) มีเสถียรภาพอย่างรอบด้าน
- 7) มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชน ความปลอดภัยและมั่นคง

ประการที่ 2 ด้านการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base)
- 2) มีความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
- 3) มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
- 4) สามารถบูรณาการเข้ากับระบบเศรษฐกิจโลก
- 5) เกิดการรวมตัวทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน

ทางเศรษฐกิจ

- 6) เกิดการไหลเวียนอย่างเสรีของ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน การพัฒนา
- 7) ลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- 8) ลดช่องว่างการพัฒนา ระหว่างประเทศสมาชิก
- 9) ส่งเสริมความร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และ ตลาดทุน การประกันภัยและภาษีอากร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม
- 10) พัฒนาความร่วมมือด้านกฎหมาย การเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว
- 11) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ประการที่ 3 ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- 2) มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน
- 3) มีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
- 4) ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 5) ส่งเสริมสันติสุขอาเซียน

ในงานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นด้านการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งมีความเคลื่อนไหวซึ่งส่งผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี(ภาคแรงงานปีมีระดับสูงที่ได้รับผลกระทบ 7 วิชาชีพ ได้แก่ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และ นักสำรวจ (นักบัญชีได้ มี ข้อตกลงยอมรับร่วม ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

โลกยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบัน เป็นโลกของความร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อผลประโยชน์ทางความมั่นคง เศรษฐกิจ และการค้า ประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ในโลก เช่น ยุโรป อเมริกา เอเชีย และแอฟริกาต่างก็รวมกลุ่มกันเพื่อสร้างโอกาสและอำนาจต่อรอง และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและการลงทุนเช่นเดียวกัน ได้แก่ สหภาพยุโรป (European Union: EU) เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Area: NAFTA) สหภาพแอฟริกา (African Union: AU) เป็นต้น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรีภายในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) และได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญ 4 ด้าน คือ

1) การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน ให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนอย่างเสรี โดยมีรูปแบบการดำเนินการต่อไปนี้

- การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของสินค้าอย่างเสรี (Free flow of goods) มุ่งเห็นการลดอุปสรรคในการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะเป็น อุปสรรคที่เกิดจากภาษีศุลกากรและข้อจำกัดทางการค้าที่มีใช้อยู่ การปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด สินค้าของอาเซียนให้ทันสมัยและเอื้อต่อการค้าขายในภูมิภาค ตลอดจนการวางมาตรการที่จะอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดตั้ง ASEAN Single Window ที่จะทำให้ผู้ส่งออก นำเข้าเกิดความสะดวกในการติดต่อประสานหน่วยงาน โดยยื่นเอกสารเพียงจุดเดียว

- การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของบริการอย่างเสรี (Free flow of services) มีการเจรจาเพื่อลดอุปสรรคในการเข้ามาประกอบธุรกิจบริการ โดยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเสรี และผู้บริโภคมีเสรีภาพที่จะเลือกใช้บริการต่าง ๆ ตามความพึงพอใจ ดังนั้น สาขาธุรกิจบริการที่อาเซียนตั้งเป้าหมายเร่งรัดการรวมกลุ่มให้เห็นผลเป็นรูปธรรมมี 5 สาขา ได้แก่ สาขาท่องเที่ยว การบิน สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ โลจิสติกส์

- การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของการลงทุนอย่างเสรี (Free flow of investment) ได้มีการจัดทำความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนฉบับใหม่ (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) แทนความตกลงที่มีอยู่เดิม คือ ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (Agreement on the ASEAN Investment Area: AIA) 1998 และความตกลงด้านการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Agreement for the Promotion and Protection of Investment) 1987 ความตกลงฉบับใหม่นี้ครอบคลุมเนื้อหา 4 ด้านหลัก คือ การคุ้มครองการลงทุน การอำนวยความสะดวกและความร่วมมือในการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการเปิดเสรีการลงทุน เพื่อเป็น

การเพิ่มและ รักษาระดับความสามารถของอาเซียนในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และการลงทุน ภายในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน

- การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของเงินทุนอย่างเสรี (Free flow of capital) ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดโดยรัฐมนตรีการคลังของอาเซียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนา ตลาดทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น โดยประเทศสมาชิกยังสามารถมีมาตรการเพื่อรักษา เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้

- การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายของแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี (Free flow of skilled labor) แสวงหาความร่วมมือที่จะสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนของแรงงานมีฝีมือ และอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานมีฝีมือที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สามารถเคลื่อนย้ายไป ทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น

2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน โดยส่งเสริม กรอบนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น นโยบายการแข่งขันของอาเซียน สิทธิในทรัพย์สินทาง ปัญญา นโยบายภาษี การคุ้มครองผู้บริโภค และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิกโดยการสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) พัฒนา และเสริมสร้าง ขีดความสามารถผ่านโครงการต่าง ๆ ภายใต้กรอบการริเริ่มการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

4) การบูรณาการเข้าลับเศรษฐกิจโลก เห็นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของ อาเซียนที่มีต่อประเทศภายนอกภูมิภาค เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรี และการสร้างเครือข่ายด้านการ ผลิตและจำหน่าย เป็นต้น

ตามปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Bali Concord II) ซึ่งเป็นผลมา จากการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2547 ณ เกาะบาหลี ประเทศ อินโดนีเซีย ได้กำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) ด้าน คุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงาน เชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี การเคลื่อนย้ายแรงงาน เสรีดังกล่าว เป็น การเคลื่อนย้ายเฉพาะแรงงานฝีมือและจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในข้อตกลง ยอมรับร่วมกัน (MRAs) ของอาเซียน การเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีนั้นจะเริ่มต้นในปี พ.ศ.2 558 (ค.ศ. 2015) ซึ่งปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันแล้วใน 7 สาขาด้วยกัน คือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์และนักบัญชี

ส่วนสาขาอื่น ๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ข้อตกลงยอมรับร่วมกันนี้ประเทศสมาชิกได้กำหนดเบื้องต้นที่จะเปิดเสรี ในตลาดแรงงานทักษะหรือแรงงานฝีมือนำร่องในกลุ่มบริการ 4 สาขา ได้แก่ ท่องเที่ยว สุขภาพ การบิน และเทคโนโลยีสารสนเทศ ภายใต้จุดมุ่งหมายการลดอุปสรรคการประกอบวิชาชีพในภูมิภาค ทั้งนี้ บุคลากรในสายอาชีพดังกล่าว หากมีความสามารถและผ่านเกณฑ์เงื่อนไขคุณสมบัติตามที่แต่ละ ประเทศกำหนดได้ ก็จะเข้าไปทำงานในกลุ่มสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศได้อย่างเสรี

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินการในการบ่มสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนได้มอบหมายให้ประเทศต่าง ๆ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานหลัก (Country Coordinators) ในการเปิดเสรีสินค้าและบริการในสาขาสำคัญ 11 สาขา เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบและชิ้นส่วนที่ผลิตภายในอาเซียน ดังนี้

- 1) พม่า สาขาผลิตภัณฑ์เกษตร (Agro-based products) และสาขาประมง (Fisheries)
- 2) มาเลเซีย สาขาผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber-based products) และสาขาสีงทอ (Textiles and Apparels)
- 3) อินโดนีเซีย สาขายานยนต์ (Automotives) และสาขาผลิตภัณฑ์ไม้ (Wood-based products)
- 4) ฟิลิปปินส์ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronics)
- 5) สิงคโปร์ สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ (e-ASEAN) และสาขาสุขภาพ (Healthcare)
- 6) ไทย สาขาการท่องเที่ยว (Tourism) และสาขาการบิน (Air Travel)

เฉพาะในสาขาการท่องเที่ยวและสาขาการบินซึ่งให้ประเทศไทยรับผิดชอบนั้น ถือว่าสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่จะผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและการบินในภูมิภาคนี้ ดังนั้น การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังกล่าวจะทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคแห่งนี้มีความเข้มแข็งขึ้นอย่างมาก และจะเป็นแหล่งการลงทุนที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศอินเดียเท่านั้น ประเทศไทยในฐานะสมาชิกของอาเซียนจะได้รับประโยชน์จากการค้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตลาดแรงงานไทย และสร้างโอกาสการมีงานทำแก่แรงงานไทยมากขึ้น ผลกระทบจากการค้าบริการด้านแรงงานเสรี การค้าเสรีได้ส่งผลกระทบต่อการค้าขายตัวของภาคการผลิตและภาคแรงงาน ซึ่ง จะนำไปสู่ความต้องการแรงงานไร้ฝีมือและกึ่งฝีมือมากขึ้นในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรม ยาง สีงทอ อัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งจะส่งผลให้อัตรา

ค่าจ้างสูง,ขึ้น นอกจากนี้ มาตรฐานแรงงาน หรือคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงานในกระบวนการผลิตต่าง ๆ จะสูงขึ้น ความก้าวหน้าในอาชีพสำหรับ แรงงานที่มีฝีมือและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจะอยู่ในระดับที่สูงขึ้น การเปิดเสรีทางการค้าจะช่วย ส่งเสริมสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น ตลอดจนสวัสดิการของผู้ใช้แรงงานในธุรกิจขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อัญมณี และธุรกิจบริการ เป็นต้น ซึ่งผลกระทบของการเปิดการค้าบริการเสรีมีได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อผู้ใช้ แรงงานในภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่อาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคงในอาชีพของแรงงานไร้ฝีมือ และนำมาซึ่งปัญหาช่องว่างทางรายได้ และสวัสดิการระหว่างผู้ใช้แรงงานที่มีระดับฝีมือแตกต่างกัน และระหว่างแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมต่างประเภทกัน กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่จะมีปัญหามากที่สุด ในการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมกับสถานการณ์คือ กลุ่มแรงงานที่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป (มากกว่า 40 ปี) และกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือหรือผู้มีการศึกษาน้อย

การแข่งขันด้านการค้าบริการนั้นจะมีลักษณะที่แตกต่างจากการแข่งขันของสินค้า โดยเฉพาะการบริการวิชาชีพซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะหรือผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ เช่น สถาปนิก วิศวกร นักบัญชี นักกฎหมาย ในหลายประเทศมักมีการทำความตกลงเปิดเสรีด้านวิชาชีพ โดยจัดทำความ ตกลงยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพของกันและกันไว้ หรือที่เรียกว่า Mutual Recognition Agreement: MRA ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพจากประเทศหนึ่งสามารถเข้าไปทำงานในอีกประเทศหนึ่งได้ ผลกระทบจากการค้าบริการเสรีจึงขึ้นอยู่กับว่า วิชาชีพนั้นเป็นสาขาที่มีความสามารถในการแข่งขัน กับผู้ประกอบการเดียวกันจากต่างประเทศหรือไม่บางสาขาวิชาชีพอาจมีความเสี่ยงต่อการแข่งขัน มากกว่าสาขาวิชาชีพอื่นที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น วิชาชีพกฎหมายซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพจำเป็นต้องเรียนรู้ ระบบกฎหมายของประเทศนั้น และสอบประกาศนียบัตรให้ได้ก่อนถึงจะประกอบอาชีพได้ จึงเป็น การยากที่นายความของประเทศหนึ่งจะสามารถไปประกอบอาชีพทนายความในอีกประเทศหนึ่งได้ เพราะระบบกฎหมายของแต่ละประเทศแตกต่างกัน หรือในการประกอบวิชาชีพบัญชี ก็ต้องสอบ ประกาศนียบัตรเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ระบบบัญชีของแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันบ้าง แต่ก็ไม่เท่ากับกรณีของการบริการด้านกฎหมาย

สิ่งที่มีผลกระทบต่อแรงงาน/นักวิชาชีพไทย

1) แรงงานฝีมือเคลื่อนย้ายได้โดยเสรี ทำให้แรงงานฝีมือ นักวิชาชีพสามารถไปทำงานในประเทศอาเซียนอื่น แต่แรงงานฝีมือจากอาเซียนจะเข้ามาทำงานในไทยได้เช่นเดียวกัน ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการประสานงานด้านบริการ (CCS) โดยพิจารณาจากกรอบความตกลงการค้า บริการอาเซียน (AFAS) และข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRA)

2) การเห็น AEC ทำให้เศรษฐกิจการค้าในอาเซียนขยายตัว ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น แต่ หากภาคธุรกิจไทยแข่งขันไม่ได้ การจ้างงานอาจได้รับผลกระทบ

3) การลงทุนเสรีใน AEC ทำให้ผู้ผลิตไทยอาจย้ายฐานการผลิตไป CLMV ทำให้การจ้างงานในประเทศอาจน้อยลง

2.5 การเปิดเสรีการค้าบริการด้านบัญชี

2.5.1 ความเป็นมา

การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยภายใต้กรอบการเจรจาแอกต์ หรือในปัจจุบัน คือ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ทำให้เกิดความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้า บริการ (General Agreement on Trade in Service : GATS) ซึ่งจัดว่าเห็นความตกลงระดับพหุภาคีว่า ด้วยการค้าบริการระหว่าง ประเทศฉบับแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการร่างกฎระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยเกี่ยวกับการค้าบริการ ระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อขยายการค้าภายใต้เงื่อนไขของความ โปร่งใส และให้มีการเปิดเสรีตามลำดับ ทั้งนี้จะต้องไม่ละเมิดกฎหมายและข้อบังคับภายใน และ คำนึงถึงการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งจะเห็นเครื่องมือในการส่งเสริมความ เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าทั้งหลาย และเพื่อการ พัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา การ บริการด้านบัญชีและสอบบัญชี จัดเห็นสาขาธุรกิจวิชาชีพ (Professional Services) ภายใต้สาขาบริการ ด้านธุรกิจ (Business Services) ซึ่งหลังจากการเจรจารอบอุรุกวัยสิ้นสุด ประเทศสมาชิก 54 ประเทศ ได้จัดทำตารางผูกพันเฉพาะ ในสาขาบริการด้านการบัญชีและการสอบบัญชีขึ้น ซึ่งมี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การเข้าสู่ตลาดโดยให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) รูปแบบที่ 2 การ ออกไปใช้บริการนอกประเทศ (Consumption Aboard) รูปแบบที่ 3 การเปิดให้ทั้งธุรกิจภายในประเทศ (Commercial Presence) รูปแบบที่ 4 การให้บุคคลากรเข้ามาให้บริการภายในประเทศ (Presence of Natural Persons)

เมื่อพิจารณาแต่ละรูปแบบของการให้บริการแล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศสมาชิกผูกพัน เปิดเสรีในรูปแบบที่จะให้คนชาติ ของตนเองออกไปใช้บริการด้านบัญชีในต่างประเทศได้โดยไม่มี ข้อจำกัดใด ๆ กันมากที่สุด แต่มีการระบุว่ายังไม่ผูกพัน เปิดเสรีในรูปแบบของการให้บริการข้ามพรมแดนกันมากที่สุด สำหรับการให้คนต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจและ การให้คนต่างชาติเข้าไป ประกอบวิชาชีพในประเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบการให้บริการที่สมาชิกให้ความสนใจกันมากนั้น สมาชิก เกือบทั้งหมดจะผูกพันเปิดเสรีแบบ มีเงื่อนไข ทั้งนี้ข้อผูกพันการเปิดเสรีด้านการบัญชีและการสอบ บัญชีของ ประเทศต่าง ๆ ได้แก่

1) สหรัฐอเมริกา ให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการด้านการบัญชี ในรูปแบบ เข้าของคนเดียว หรือห้างส่วนเฉพาะบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตเป็นนักบัญชี ยกเว้นรัฐ Iowa ที่ กำหนดให้ต้องร่วมทุนไม่ผูกพันที่จะให้คนต่างชาติเข้าไปทำงานวิชาชีพบัญชี เว้นแต่บุคคลซึ่งโอนย้าย ไปทำงาน ระดับผู้บริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ บางรัฐกำหนดให้ต้องมี

สำนักงานอยู่ในรัฐ สำหรับรัฐ North Carolina ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเป็นพลเมืองสหรัฐอเมริกา และบางรัฐกำหนดให้มี ถิ่นพำนักภายในรัฐ ไม่มีข้อจำกัดการให้บริการข้ามพรมแดน และการออกไปให้บริการในต่างประเทศ

2) สหภาพยุโรป การให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจ ยังมีข้อจำกัดค่อนข้างมากแตกต่างกันไป แล้วแต่ แต่ละประเทศสมาชิก เช่น จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติ ให้จัดตั้งในรูปของบุคคลธรรมดา รวมทั้งต้องขออนุญาต เป็นลัน สหภาพยุโรปไม่ผูกพันที่จะให้คนต่างชาติเข้าไปประกอบ วิชาชีพบัญชี ยกเว้นบุคคลที่โอน ล้ายเข้าไปทำงานระดับผู้อาวุโส ผู้เชี่ยวชาญ และตัวแทนเจรจาขาย บริการ นอกจากนี้ บางประเทศยังมี ข้อจำกัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ สัญชาติ ไม่มีข้อจำกัดในการที่คนต่างชาติ ไปให้บริการในต่างประเทศ สำหรับการให้บริการแบบข้ามพรมแดนมีบางประเทศไม่ผูกพันเปิดเสรี

3) ญี่ปุ่น ให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจในรูป Audit Corporation ซึ่งต้องมีหุ้นส่วน ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไปเป็นนักบัญชีที่มีคุณสมบัติ Koninkaikeishi ภายใต้กฎหมายญี่ปุ่นไม่ผูกพันให้คน ต่างชาติเข้าไปประกอบวิชาชีพบัญชี ยกเว้นบุคคลซึ่ง โอนย้ายมาทำงานเป็น ผู้อำนวยการ หรือ ผู้เชี่ยวชาญในเวลาไม่เกิน 5 ปี ไม่ผูกพันการเปิดเสรีการให้บริการข้ามพรมแดน และการออกไปใช้ บริการในต่างประเทศออสเตรเลีย ให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจได้ โดยผู้ถือหุ้นอย่างน้อย 1 คน ต้องมีถิ่น พำนักใน ออสเตรเลีย บุคคลธรรมดาสามารถจดทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีและผู้ชำระบัญชี ไม่ผูกพัน ที่จะให้คนต่างชาติเข้าไปทำงานวิชาชีพบัญชีเว้นแต่บุคคลระดับผู้บริหาร ผู้จัดการ อาวุโส ตัวแทนขาย บริการหรือผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีข้อจำกัดในการที่คน ออสเตรเลียจะไปให้บริการด้านการบัญชีในต่างประเทศ

4) มาเลเซีย ให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจโดยจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน ร่วมกับนักบัญชี ชาวมาเลเซีย หรือธุรกิจบริการด้านการบัญชีของมาเลเซีย และต่างชาติมีส่วน การถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 30 ไม่ผูกพันที่จะให้คนต่างชาติเข้าไปทำงานวิชาชีพบัญชี เว้นแต่บุคคลระดับผู้จัดการหรือ ผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีข้อจำกัดการให้บริการข้ามพรมแดน และการที่คนมาเลเซียจะออกไปให้บริการใน ต่างประเทศ แต่บริการตรวจสอบบัญชีที่จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติต้อง ผ่านการรับรองความ ลูกน้อง จากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของมาเลเซีย

5) สิงคโปร์ ให้ต่างชาติเข้าไปจัดตั้งหน่วยธุรกิจ หรือให้บริการข้ามพรมแดน จากต่างประเทศ ได้ ยกเว้น ผู้สอบบัญชีต้องมีถิ่นพำนักในสิงคโปร์ หรือหุ้นส่วนอย่างน้อย 1 คน ต้องมีถิ่นพำนักใน สิงคโปร์ ให้คนต่างชาติเข้าไปประกอบวิชาชีพบัญชีได้เฉพาะผู้ที่โอนย้ายไปทำงานในตำแหน่ง ผู้จัดการ นักบริหาร หรือผู้เชี่ยวชาญ

6) ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ยังไม่ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการด้านการบัญชี และการสอบบัญชีแต่อย่างไร

7) ไทย ให้ต่างชาติเข้ามาจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการด้านการบัญชี ภายใต้เงื่อนไขว่า จะต้อง จัดตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศไทย สัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติไม่เกิน ร้อยละ 49 ของทุนจดทะเบียนและจำนวนผู้ถือหุ้นที่เป็นคนต่างชาติจะต้องน้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวน ผู้ถือหุ้นทั้งหมด ไม่ผูกพันให้คนต่างชาติเข้ามาประกอบวิชาชีพบัญชี รวมทั้งการ ให้บริการข้าม พรมแดนจาก ต่างประเทศ ไม่มีข้อจำกัดในการที่คนไทยจะไปใช้บริการด้านการ บัญชีในต่างประเทศ จากข้อมูลข้างต้นนี้ ถือเป็นข้อผูกพันเบื้องต้นในปี 2538 ซึ่งประเทศสมาชิกตกลง จะมี การเจรจา เพื่อแลกเปลี่ยนลดหย่อนข้อจำกัดให้มีการเปิดเสรีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น รอบ ๆ ภายในเวลาทุก 5 ปี ซึ่งหมายความว่าสมาชิกองค์การการค้าโลกมีข้อผูกพันจะต้องเจรจาเปิด เสรีทุก ๆ 5 ปีกระบวนการเปิดเสรี จึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องสำหรับบริการด้านวิชาชีพการบัญชี นั้น ไทยได้ผูกพันการบริการในสาขา Accounting Auditing และ Bookkeeping

2.5.2 ความคืบหน้าของ WTO

ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการได้มีการจัดตั้งคณะมนตรีว่าด้วยการค้า บริการ (The Council for Trade in Services) ซึ่งคณะมนตรีดังกล่าว ได้มีมติเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2538 ให้จัดตั้ง คณะทำงานว่าด้วยบริการวิชาชีพ (Working Party on Professional Services : WPPS) ให้มี หน้าที่จัดทำ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวินัยที่จำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนด ทางคุณสมบัติ และ วิธีดำเนินการมาตรฐานทางเทคนิคและข้อกำหนดในการออกใบอนุญาต ใน ส่วนของการบริการ วิชาชีพ จะไม่สร้างอุปสรรคทางการค้าโดยไม่จำเป็น โดยเริ่มจากสาขาการ บัญชีเป็นลำดับแรก

วิชาชีพการบัญชีจึงเป็นวิชาชีพสาขาแรกที่ได้หยิบยกขึ้นเจรจาทันทีภายใต้องค์การ การค้า โลก เพื่อ สร้างกฎเกณฑ์พหุภาคีที่ไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่จำเป็นในการเข้า ประกอบ ธุรกิจของคนต่างชาติ ในประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลถึงความคืบหน้าของการเจรจา ทำนอง เดียวกันที่ เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพ อื่น ๆ ภายใต้หัตถ์ว่าด้วยการบริการด้านวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจจะใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนา กฎเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้กับสาขาวิชาชีพอื่น ๆ

คณะทำงานว่าด้วยบริการวิชาชีพ ได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการทำงานตกลง หรือ ข้อตกลง ขอมริบร่วมกันในสาขาการบัญชี และวินัยว่าด้วยกฎระเบียบภายในประเทศสาขาการ บัญชี เสร็จสิ้นแล้ว รวมถึงสนับสนุนให้ใช้มาตรฐานวิชาชีพระหว่างประเทศ ดังนี้

แนวทางการทำงานตกลงหรือข้อตกลงขอมริบร่วมกัน ในสาขาการบัญชี (Guidelines for Mutual Recognition Agreements or Arrangements in the Accountancy Sector) ซึ่ง

WPPS ได้จัดทำเสร็จสิ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2540 ประเทศสมาชิกใช้แนวทางดังกล่าวได้ตามความสมัครใจ โดยไม่มีพันธผูกพันเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำความตกลงสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายในการให้การยอมรับ คุณสมบัติและรับรองการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชีระหว่างกัน สาระของแนวทางการทำความตกลงหรือข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขาการบัญชี โดยแบ่งเป็น เรื่องที่ 1 ส่วนของข้อปฏิบัติในการเจรจา ซึ่งเห็นในเรื่องความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการเจรจาและผลการเจรจา เรื่องที่ 2 ส่วนของรูปแบบและสาระของความตกลงประกอบด้วย วัตถุประสงค์ขอบเขตของความ ตกลงบทบัญญัติเกี่ยวกับการยอมรับร่วมกัน กลไกในการปฏิบัติตาม ความตกลง การออกใบอนุญาตและ บทบัญญัติอื่น ๆ ของประเทศเจ้าบ้าน ตลอดจนการทบทวนความ ตกลง เรื่องที่ 3 วินัยว่าด้วยกฎระเบียบภายในประเทศสาขาบัญชี (Disciplines on Domestic Regulation in the Accountancy Sector) ซึ่งคณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการได้เห็นชอบต่อวินัยฯ ดังกล่าวแล้วเมื่อ 14 ธันวาคม 2541 แต่จะมีผลทางกฎหมายเมื่อได้พัฒนาวิชาชีพอื่นรวมเป็นวินัยฯ ทั่วไปสำหรับบริการวิชาชีพ แล้ว และจะกลายเป็นภาคผนวกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ก่อนการปิดรอบเจรจา การค้าบริการรอบใหม่ อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาที่ประเทศ สมาชิกทุกประเทศต้องพยายามที่จะไม่ใช้ กฎระเบียบเกี่ยวกับสาขาบัญชีที่ไม่สอดคล้องกับวินัยฯ ดังกล่าว ซึ่งสาระสำคัญของวินัยมีดังนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกการค้าบริการสาขาบัญชีให้มั่นใจว่า กฎระเบียบ ภายในของประเทศสมาชิกต้องยึดหลักความโปร่งใส มีหลักเกณฑ์ และไม่สร้างภาระเกินความจำเป็น แต่ วินัยฯ นี้จะไม่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่เป็นข้อจำกัดในการเปิดตลาดทั้งการเข้าสู่ตลาด ภายใน และข้อจำกัด ของการให้การปฏิบัติเชิงคนชาติ เนื่องจากได้ระบุไว้ในความตกลงแล้วโดยการ เจริญและจัดทำตาราง ข้อผูกพันเฉพาะวินัยฯ นี้ใช้สำหรับมาตรการที่ดำเนินการ โดยรัฐ หรือ หน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับเรื่องความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลเนื่องใจในการออกใบอนุญาต ต้องเปิดเผยให้ สาธารณชนทราบ และมีหลักเกณฑ์กระบวนการออกใบอนุญาต ที่ต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า เปิดเผยให้ สาธารณชนทราบ มีหลักเกณฑ์และไม่เป็นการกีดกันผู้ให้บริการ ข้อกำหนดด้านคุณสมบัติ ต้องจำกัด เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ให้อนุญาต กระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและมาตรฐานทางเทคนิค สนับสนุนให้ใช้มาตรฐานวิชาชีพระหว่างประเทศ โดยที่ประชุมระดับรัฐมนตรีของ WTO ครั้งแรกที่ สิงคโปร์ เมื่อเดือนธันวาคม 2539 ได้มีมติสนับสนุนความสำเร็จในการกำหนดมาตรฐาน ระหว่าง ประเทศด้านวิชาชีพบัญชีโดยสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants : IF AC) คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accountants Standards Committee :IASC) และ คณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (International Organization of Securities

Commission : IOSCO) และยังเห็นชอบให้มีการติดตามความคืบหน้าของ การกำหนดมาตรฐานของ หน่วยงานดังกล่าวและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมอบหมายให้ ฝ่ายเลขานุการรวบรวม เอกสารเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศให้ประเทศสมาชิกด้วย

2.5.3 การดำเนินงานในอนาคต

เนื่องจากมาตรา 6 ของ GATS กำหนดให้คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการพัฒนา วินัยเกี่ยวกับกฎระเบียบภายใน (Domestic Regulation) สำหรับการค้าบริการทุกสาขา ขณะที่ คณะทำงาน ว่าด้วยบริการ วิชาชีพก็ได้รับมอบหมายให้จัดทำวินัยว่าด้วยกฎระเบียบภายในสำหรับ บริการวิชาชีพ ด้วยเช่นกัน ที่ประชุม จึงมีมติให้จัดตั้งคณะทำงานว่าด้วยกฎระเบียบภายใน (Working Party on Domestic Regulation) ขึ้นมา ดำเนินการเรื่องกฎระเบียบภายใน รวมทั้งส่วนที่ เกี่ยวกับบริการวิชาชีพ ด้วย และให้ยกเลิกคณะทำงาน ว่าด้วยบริการวิชาชีพไป สำหรับแนวโน้มการ เปิดเสรีในอนาคตตามมาตรา 19 ของ GATS ระบุไว้ว่าสมาชิก จะต้อง เริ่มเจรจาเปิดเสรีรอบใหม่ โดยจะต้องเริ่มภายใน 5 ปี หลังจากที่มีความตกลง WTO มีผลใช้ บังคับ กล่าวคือ ภายในปี พ.ศ. 2542

ดังนั้น การเปิดเสรีการค้าบริการใน WTO เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะ นอกจากจะ ระบุ ไว้ในความตกลงแล้ว ยังมีเรื่องที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ แล้วจะต้องดำเนินการ ต่ออีกหลายเรื่องประเด็น จึงอยู่ที่ว่าการเจรจาเปิดเสรีจะครอบคลุมเพียงบางสาขาบริการ หรือจะ ครอบคลุมทุกสาขาบริการ ในปัจจุบัน ประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ยังมีความเห็น แตกต่าง โดยสหภาพยุโรป ต้องการให้ครอบคลุมทุกสาขาบริการ ในขณะที่ สหรัฐอเมริกาต้องการเห็น เพียงบางสาขาบริการเท่านั้น สำหรับประเทศกำลังพัฒนายังไม่แสดง ท่าทีใด ๆ

2.6 การพัฒนาวิชาชีพการบัญชีของไทย

ผลกระทบของการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการ ทำให้วิชาชีพการบัญชีของไทย ต้องมี การ พัฒนาและปรับตัวให้มีคุณภาพเพื่อเพิ่ม โอกาสในการแข่งขันกับต่างประเทศ และ ไทยจำเป็นต้อง เข้าร่วมมีส่วนร่วมในการเจรจาทุกระดับ เพื่อรักษาและปกป้องผลประโยชน์ที่พึงจะ ได้รับจากขบวนการเจรจาการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการบัญชีของไทยต้องคำนึงถึงปัญหา ภายในประเทศ ประกอบ กับต้องดำเนินการให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากล ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับ มาตรฐานของ วิชาชีพ เพื่อรองรับ ต่อผลกระทบของการเปิดเสรีด้านการค้าบริการ เนื่องจากการที่ WTO ให้ ดำเนินการจัดทำแนวทางการ ทำความตกลงยอมรับหรือข้อตกลงยอมรับร่วมกันในสาขา การบัญชีและ วินัยว่าด้วยกฎระเบียบภายใน ประเทศสาขาการบัญชี ตลอดจนสนับสนุนให้ใช้ มาตรฐานวิชาชีพ ระหว่างประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าไทยถูกผลักดันให้ใช้บรรทัดฐานที่สอดคล้องหรือ ใกล้เคียงกับแนวทางที่ เป็นสากลอย่างแน่นอน ผลกระทบที่เห็น ได้ชัด คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับ

คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะห้องมีความโปร่งใส มีหลักเกณฑ์ และไม่สร้างภาระเกินความจำเป็น ตลอดจนห้อง สอดคล้องกับแนวทางที่เป็นสากลด้วย ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษา ซึ่งประเทศส่วนใหญ่รวมทั้งไทย กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการบัญชี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการฝึกหัดงาน ซึ่งแนวทางของ IFAC ได้กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 3 ปี ซึ่งปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2541 เป็นต้นไป คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี (ก.บ.ช.) ได้กำหนดให้สอดคล้องกับแนวทางสากลแล้ว กล่าวคือ ผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีประสบการณ์ในการฝึกหัดงานด้านการสอบบัญชีไม่น้อยกว่า 3 ปี และมี จำนวนชั่วโมงการฝึกหัดงาน ไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง

การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพ โดย ก.บ.ช. ได้มีการปรับปรุงวิชาที่ทดสอบเป็น 5 วิชา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2538 และเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2541 ได้ปรับปรุงเกณฑ์คะแนนที่สอบผ่าน ในแต่ละวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 รวมถึงระยะเวลาการเก็บสะสมคะแนนวิชาที่สอบผ่านในแต่ละวิชา เก็บได้ไม่เกิน 3 ปี ซึ่งการปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับวิธปฏิบัติ ของประเทศ โดยส่วนใหญ่ที่พัฒนาแล้วการศึกษาต่อเนื่องทางวิชาชีพ ซึ่งแนวทางของ IFAC ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทุกคน ควร ได้รับการศึกษาต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างห้อย 30 ชั่วโมงต่อปี หรืออย่างห้อย 90 ชั่วโมง ตลอด ระยะเวลา 3 ปี และประเทศพัฒนาแล้ว กำหนดได้ 120 ชั่วโมง ภายใน 3 ปี ก่อนต่ออายุใบอนุญาตในการ ประกอบวิชาชีพ ซึ่งไทยยังไม่ได้บังคับในเรื่องดังกล่าวไว้เพียงแต่สนับสนุนให้ผู้ประกอบวิชาชีพ ควรศึกษา และติดตามความก้าวหน้าของวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและ การให้บริการที่มี คุณภาพต่อลูกค้า ซึ่งในอนาคตไทยจะต้องพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้ สอดคล้องกับสากลด้วย

นอกจากนั้นอุปสรรคและปัญหาในปัจจุบันที่สำคัญ คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ การ บัญชีโดยตรงคือ พ.ร.บ. ผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 285 ได้ประกาศใช้ มานานมาก ซึ่งค่อนข้างล้าสมัยไม่สอดคล้องกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจและวิชาชีพที่มีการเปลี่ยนแปลง ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะปัญหาที่สำคัญ คือ พ.ร.บ. ผู้สอบบัญชีพ.ศ. 2505 ยังกำหนดให้รัฐทำหน้าที่กำกับดูแลควบคุมการประกอบ วิชาชีพทั้งหมด แต่ไม่มีบทบัญญัติที่จะช่วยเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพให้มีการควบคุมกันเอง ตาม แนวทางสากล ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 285 ยังกำหนดให้ธุรกิจขนาดเล็กต้องมีการสอบบัญชี ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับแนวทางสากล และไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีไว้

ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ วิชาชีพการบัญชีและการสอบบัญชียังถูกควบคุมและกำกับดูแล จากหน่วยงานหรือสถาบันหลายแห่ง ส่งผลให้การควบคุมและการกำกับดูแลวิชาชีพขาดความเป็น เอกภาพ ประกอบกับปัจจุบันสถาบันวิชาชีพที่มีบทบาทในการส่งเสริมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

คือ สมาคมนักบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย มีความเป็นปึกแผ่นมากขึ้น แต่ยังคงขาดอำนาจสนับสนุนทาง กฎหมายในการควบคุมดูแลสมาชิกให้อยู่ในกรอบของจรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ ดังนั้น กรมทะเบียนการค้า ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพการบัญชีโดยตรง จึงได้เสนอให้มีการ ปรับปรุงพัฒนามาตรฐานและโครงสร้างของวิชาชีพการบัญชีของไทย โดยผ่านกลไกการแก้ไขกฎหมาย ดังกล่าว คือ ร่าง พ.ร.บ. วิชาชีพบัญชี และร่างการบัญชี ซึ่งมีแนวทางปรับโครงสร้างของวิชาชีพการ บัญชีของไทย ดังนี้

ปรับบทบาทของ ก.บช. เป็นคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และเป็น หน่วยงานของภาครัฐเพียงแห่งเดียวที่ทำหน้าที่กำกับดูแลองค์กรวิชาชีพทางการบัญชีที่ได้รับการ รับรอง ทุกแห่ง

กำหนดให้สถาบันวิชาชีพ คือ สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีอำนาจในการออกใบอนุญาต ควบคุมจรรยาบรรณ และกำหนดมาตรฐานการสอบบัญชี ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากลใน ประเทศ ที่ไ้พัฒนาแล้ว

ขยายการให้การรับรองบริการทางวิชาชีพบัญชีไปถึงการให้บริการให้บุคลากรวิชาชีพอื่น เช่น การ ตรวจสอบภาษีอากร การบัญชีต้นทุน และการควบคุมภายใน โดยไม่ได้จำกัดอยู่แต่การสอบ บัญชีอย่าง เดียวเช่นในปัจจุบัน

กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีขึ้น โดยมี ฐานะ เป็นนิติบุคคลและเป็นองค์กรอิสระภายใต้กฎหมาย ทำหน้าที่ในการจัดทำและพัฒนา มาตรฐานการ บัญชี ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนามาตรฐานการบัญชีเป็นไป ได้รวดเร็วขึ้น และมี กฎหมายให้ความ สนับสนุนส่งผล ให้เป็นที่ยอมรับของสถาบันต่าง ๆ เนื่องจากมีสภาพบังคับโดย กฎหมาย และช่วยลด ความซ้ำซ้อนของ หน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่ออกหลักเกณฑ์ที่ซ้ำซ้อนหรือขัด กับมาตรฐานการบัญชีได้ กำหนดให้มีการยกเลิกการสอบบัญชีของธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อให้ สอดคล้องกับแนวทาง ปฏิบัติสากล เนื่องจากธุรกิจขนาดเล็กไม่มีผลกระทบต่อสาธารณชน และ ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจที่มีตั้ง ผู้บริหารและผู้ถือหุ้นเป็นบุคคลในครอบครัวกลุ่มเดียวกัน

อย่างไรก็ตามแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างของวิชาชีพการบัญชีจะดำเนิน ไป ได้ อย่างรวดเร็วหรือเป็นรูปธรรมเพียงใด ขึ้นอยู่กับการแก้ไขร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ดังกล่าวว่าจะใช้ระยะเวลายาวนานเพียงใดที่จะบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเป็นเรื่องที่ท้าทายต่อผู้บริหาร ระดับสูง หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และรัฐบาลที่จะให้สนับสนุนและเร่งผลักดันการแก้ไขกฎหมาย ดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะมีส่วน ในการยกระดับและพัฒนาโครงสร้างวิชาชีพการบัญชีอย่างยั่งยืนแล้ว

ยังมีส่วนสร้างแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากลเพื่อเพิ่มโอกาสการแข่งขันสำหรับรองรับการเปิดเสรีการค้า บริการด้านบัญชีด้วย

2.7 คุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพตามข้อกำหนดของ IES

เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าสภาสมาชิกบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountancy : IFAC) จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก สำหรับ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาสากล (International Education Standard : IES) ที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพดังมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

2.7.1 นักบัญชีมืออาชีพจะต้องสำเร็จการศึกษาขั้นต้นทางด้านบัญชีในระดับปริญญาตรีหรือ เทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการบัญชี ซึ่งได้กำหนดวิธีการ คัดเลือกเข้าศึกษาด้านการบัญชีอย่างเป็นระบบและมีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการบัญชี (Content of Professional Accounting Education Programs) ที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ทางวิชาชีพ บัญชีระดับสูง และสามารถพัฒนาตนเองเป็นนักบัญชีมืออาชีพได้ในอนาคต ใน IES ฉบับที่ 2 ได้แบ่ง องค์ความรู้ในหลักสูตรการบัญชีเป็น 3 ส่วน คือ การบัญชี การเงิน และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (Accounting, Finance and Related Knowledge) ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจขององค์กร (Organizational and Business Knowledge)

2.7.2 นักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะด้านสติปัญญา (Intellectual Skill) ทักษะด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิคเฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ (Technical Skill) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skill) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Interpersonal and Communication Skill) และทักษะด้านการจัดการทางธุรกิจและองค์กร (Organizational and Business Management Skills)

2.7.3 นักบัญชีมืออาชีพต้องมีคุณค่าและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม (Professional Value, Ethic and Attitudes) ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพความสามารถในการรักษาความลับ และความเป็นอิสระ

2.7.4 นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการสะสมประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (Experience) เป็นระยะเวลาและเข้มข้นเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นนักบัญชีที่มีความรู้และมีทักษะทางวิชาชีพ รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอันอยู่บนพื้นฐานของความมีจริยธรรม โดยมีหน่วยงานที่ รับผิดชอบ ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดและมีกระบวนการตรวจสอบอย่างมีมาตรฐานและสม่ำเสมอ

2.7.5 นักบัญชีมืออาชีพต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Capabilities) ซึ่งจะเป็นการประเมินความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ ตลอดจนการมีคุณค่า ทักษะคติ ทางวิชาชีพและจริยธรรม

2.7.6 นักบัญชีมืออาชีพจะต้องมีการเรียนรู้อย่างไม่จบสิ้น (Lifelong Learning) โดยถือเป็น ภาระหน้าที่ที่จะต้องพัฒนา และรักษาความสามารถด้านวิชาชีพ โดยมีกฎเกณฑ์และข้อบังคับให้นัก บัญชีได้มีโอกาสได้พัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

สำหรับ IES ฉบับที่ 8 ได้กล่าวถึง ความสามารถของผู้ตรวจสอบบัญชีมืออาชีพ (Audit Professional) ว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นนักบัญชีมืออาชีพดังกล่าวข้างต้น (IES1-7) และจะต้อง มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการตรวจบัญชี บัญชีเงินและการรายงานตามระดับสูง รวมทั้ง ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นต่อการตรวจสอบบัญชี การมีคุณค่า บนพื้นฐานของจริยธรรมและทัศนคติที่ดีทางวิชาชีพ รวมถึงการมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติ และที่สำคัญต้องสอบผ่านการประเมินความสามารถเป็นผู้สอบบัญชีมืออาชีพ นอกจากนี้ IES ฉบับที่ 8 ยัง ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีมืออาชีพที่ทำงานในสภาพแวดล้อมและอุตสาหกรรมเฉพาะอีกด้วย

2.8 การเตรียมความพร้อมภาครัฐ ภาคเอกชนและบุคลากรทางบัญชี

2.8.1 ภาครัฐ

1) การพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะผู้ใช้แรงงาน ประเทศไทยมีจุดแข็งอย่างมาก ในภาคบริการการท่องเที่ยว การบริการด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล การดูแลผู้สูงอายุ และด้าน ศัลยกรรม จึงเป็นที่คาดการณ์ว่าเมื่อมีการเปิดเสรีภาคบริการในอาเซียน ภาคบริการดังกล่าวจะเป็นภาคธุรกิจที่ได้รับประโยชน์ค่อนข้างมาก และในอนาคตการส่งออกแรงงานจะเป็นช่องทางนำรายได้จากต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยจำนวนมหาศาลต่อปี โดยเฉพาะแรงงานประเภทภูมิปัญญา ท้องถิ่น อาทิ พ่อครัว พนักงานสปา หมอรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรสูตรแผนโบราณ หรือหมอนวดแผนโบราณ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเตรียมการพัฒนาแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงานและแรงงานที่จะออกสู่ ตลาดแรงงานให้มีสมรรถนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ประเทศในภูมิภาคอาเซียนทั้งหลายควรร่วมกันจัดตั้งหน่วยงานเหนือชาติหรือระดับนานาชาติขึ้นมาดูแลปัญหาของกลุ่มคนงานที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี ด้วยการ ฝึกอบรมความรู้ความชำนาญใหม่ การฝึกอบรมจะทำให้ตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่น และทำให้การ เคลื่อนย้ายระหว่างประเทศและระหว่างภูมิภาคดีขึ้น นอกจากการฝึกฝนทักษะแรงงานเพื่อเข้าไป ทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียนด้วยกันแล้ว การฝึกฝนทักษะแรงงานเพื่อป้อนสู่ตลาดโลกก็มี

ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้น ภาครัฐจึงควรกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของประเทศและเปิดหลักสูตรอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เป็นต้นว่า ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมรถ ช่างประกอบอัญมณี ช่างคอมพิวเตอร์ พนักงานดูแลเด็กและผู้สูงอายุ แม่บ้าน บุรุษพยาบาล ผู้ประกอบอาหารไทย พนักงานสปา หมอนวดแผนโบราณ ซึ่งแรงงานเหล่านี้เป็นที่ต้องการของต่างประเทศจำนวนมาก หากรัฐบาลให้การส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง ในอนาคตแรงงานเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการออกไปนํารายได้เข้าประเทศ

2) การป้องกันสภาวะ “สมองไหล” เมื่อการเดินทางระหว่างประเทศทำได้ง่าย หรือ เดินทางไปได้โดยเสรี จึงเกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานของบรรดาผู้ใช้แรงงานที่มีทักษะเมื่อผู้บริหาร นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากประเทศหนึ่งไปยังประเทศภาคีสมาชิกอื่นของอาเซียนมากขึ้น ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการ หรือการดำรงชีวิตที่ดีกว่าประเทศไทย จึงทำให้เกิดสภาวะ “สมองไหล” ของประชากรที่มีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรทางด้านวิชาการ และ ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาประเทศตามมา ดังนั้น การที่จะทำไม่ให้เกิดสภาวะการรั่วไหลของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสวัสดิการและค่าตอบแทนที่ดีและจูงใจซึ่งอาจยับยั้งการไหลออก ของแรงงานเหล่านี้ได้

3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานและสวัสดิการแรงงานในประเทศไทยได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ.2533 พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.2537 พระราชบัญญัติแรงงานวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2543 และพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 กฎหมายเหล่านี้ถูกนำมาใช้กับคนต่างประเทศที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยด้วย ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถจัดการ กฎหมายสวัสดิการแรงงานได้ดี ก็จะทำให้แรงงานมีฝีมือจากต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศไทย มากขึ้น และทำให้เกิดการลงทุนตามมา รวมทั้งแรงงานมีฝีมือ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของไทยก็จะ ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้แรงงานมีฝีมือไหลออกนอกประเทศนั้น ประเทศไทยจึงควรกำหนดนโยบายและมาตรการ ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริมให้สินค้าของประเทศไทยสามารถแข่งขันกับ Brand ต่างประเทศได้ สาเหตุหนึ่งที่แรงงานมีฝีมือของไทยเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ก็เพราะมีความเชื่อมั่นในบริษัท ต่างชาติมากกว่าบริษัทหรือองค์กรภายในประเทศ และทุกคนย่อมต้องการทำงานในบริษัทหรือองค์กร ที่ดีที่สุด ดังนั้นให้ประเทศไทยสามารถทำให้บริษัทหรือองค์กรในประเทศดีเท่าหรือดีกว่าใน ต่างประเทศได้ ก็จะแก้ปัญหการไหลออกของแรงงานมีฝีมือได้

- ให้สวัสดิการที่ดีแก่ผู้ใช้แรงงานเช่นเดียวกับข้าราชการ เพราะแรงงานกลุ่มนี้จะ สามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาบริษัทหรือองค์กรได้ ซึ่งสุดท้ายก็จะตกเป็น ผลประโยชน์ของประเทศชาติ คือทำให้บริษัทของไทยเติบโตและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เศรษฐกิจในประเทศจะดีขึ้นและสามารถเก็บภาษีมาพัฒนาประเทศได้มากขึ้น นอกจากนี้ สวัสดิการ ต่าง ๆ บางประการควรขยายให้แก่แรงงานมีฝีมือ ผู้บริหาร นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นคนต่างชาติที่เข้ามาทำประโยชน์ให้แก่ประเทศด้วย

- ค่าตอบแทนแก่ผู้ใช้แรงงานภายในประเทศกับผู้ใช้แรงงานในต่างประเทศไม่ควรแตกต่างกันจนเกินไป หากอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำมาก ก็จะไม่สามารถดึงดูดให้คนไทยที่เป็น แรงงานมีฝีมือไม่ไปทำงานในต่างประเทศได้ เพราะในความเป็นจริงนั้น ไม่มีใครอยากที่จะทำงานไกล บ้าน

4) การบริหารจัดการภาครัฐ การเปิดเสรีและกระแสโลกาภิวัตน์นี้อาจทำให้เกิด ช่องว่างระหว่างผู้ใช้แรงงานและเจ้าของทุนมากขึ้น และความแตกต่างระหว่างแรงงานที่มีทักษะฝีมือกับแรงงานที่ไร้ฝีมือ รัฐควรเข้ามามีบทบาทในการกระจายความมั่งคั่งอันเกิดจากการเปิดเสรีลงสู่ ประชาชนโดยทั่วหน้า และรักษาไว้ซึ่งความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ รัฐต้องเข้ามากระตุ้นให้เกิดการพัฒนาของนวัตกรรม การพัฒนาความรู้และทักษะด้านการจัดการขั้นสูง การพัฒนา เครือข่ายอุตสาหกรรมร่วมทุนเพื่อให้เกิดการถ่ายโอนเทคโนโลยี และที่สำคัญต้องพัฒนาทรัพยากร มนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ รองรับ ดังต่อไปนี้

- ให้ความสำคัญต่อการสร้างงานเพื่อรองรับกลุ่มแรงงานที่อาจได้รับผลกระทบ ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเห็นความสามารถในการทำงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคการผลิตได้

- ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของแรงงาน เช่น พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยครอบคลุมไปถึงแรงงานภาคเกษตร และแรงงานนอกระบบ เป็นต้นว่า ผู้รับงานไปทำที่บ้าน และการจ้างงานแบบชั่วคราว

- ปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการลงทุนให้สามารถเชื่อมโยงกับสิทธิของ ผู้ใช้ แรงงานในเรื่องของความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม เพื่อก้าวเข้าสู่ การแข่งขันในตลาดเสรีด้านแรงงาน

- พัฒนาศักยภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเชื่อมโยงข้อมูลด้าน แรงงานและข้อมูลด้านเศรษฐกิจกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุป ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนับเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของไทย การเปิดเสรีทางการค้า การบริการ และการลงทุน จะส่งผลดีแก่ประเทศไทย ในด้านการค้า ตลาด

สินค้าของไทยจะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นทั้งในภูมิภาคอาเซียนเองและขยายออกไปสู่ภูมิภาคอื่นในโลก โดยการทำข้อตกลงการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นอาเซียนบวก 3 บวก 6 หรือความร่วมมือกับกลุ่มสหภาพยุโรป ส่วนภาคบริการนั้น มีบทบาทอย่างมากในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและด้านสุขภาพ การเปิดเสรีด้านแรงงานจะทำให้การแข่งขันมีมากขึ้น นายจ้างจะมีโอกาสเลือกจ้างงานในประชากรอาเซียนที่มีค่าแรงถูกกว่า ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่แรงงานทักษะทั้งหลายจำเป็นต้องเพิ่มความรู้ด้านภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สองหรือที่สาม และปรับตัวให้เข้ากับมาตรฐานการทำงานที่เป็นสากล

ประเทศไทยประเทศเดียวมีประชากรเพียง 60 กว่าล้านคน มีรายได้ประชาชาติประมาณ 4 พันกว่าล้านบาท ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศมหาอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจอย่างจีนหรือ อินเดียได้ แต่รวมกันเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวสำเร็จ ประชากรของ อาเซียนจะมีถึง 600 ล้านคน หรือ 1 ใน 10 ของประชากรโลก ที่มีรายได้ประชาชาติรวมกันเกือบ 30,000 ล้านบาท กับเป็นตลาดและแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพมหาศาล และยังเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของไทยในการค้ากับตลาดอื่นนอกภูมิภาคอีกด้วย การรวมกลุ่มกันภายในภูมิภาคอาเซียนจึงเป็น หนทางทั้งที่จะนำไปสู่ความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ เกิดการแบ่งปันทรัพยากรด้านต่าง ๆ แก่กัน มี การเอื้อประโยชน์และให้การสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งมีการส่งเสริมการค้าระหว่างกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ นอกภูมิภาค

2.8.2 ภาคเอกชน

ควรมีการยกระดับ/สร้างภาพลักษณ์ในสินค้าและการให้บริการที่มีคุณภาพ การมี เป้าหมายตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) การมีเครือข่ายในการทำธุรกิจร่วมกัน ซึ่งมีแนวทางดังนี้

- 1) ควรศึกษาเสาะหาแหล่งวัตถุดิบใน AEC นำเข้าวัตถุดิบ สินค้าสำเร็จรูปจากแหล่งผลิตใน AEC ที่มีความได้เปรียบด้านราคาและคุณภาพ
- 2) ควรศึกษารสนิยมความต้องการใน AEC ขยายให้ตลาดใหญ่ขึ้นและใช้ประโยชน์ economy of scale
- 3) ควรรู้ความเป็นไปได้ในการด้านฐานการผลิต สามารถด้านฐานการผลิตไปยังประเทศที่เหมาะสมเป็นแหล่งผลิต
- 4) ควรหันมามอง CLMV โดยวิสัยทัศน์ใหม่ ใช้ CLMV เพื่อใช้ประโยชน์ จากสถานะ Least Developed Countries : LDCs

2.8.3 ภาคบุคลากรทางบัญชี

บุคลากรทางบัญชี (แรงงานมีฝีมือเสรี) ควรมีการปรับตัวและเตรียมรับมือ AEC จากแนวความคิดดังนี้ จากรับเป็นรุก โดยการ เปลี่ยนวิสัยทัศน์จากมองเชิงรับเป็นเชิงรุกและ ย่ามัว แต่ กลัวว่าแข่งไม่ได้ แต่มองหาโอกาสที่เปิดกว้างขึ้น ควรมีความรู้รอบ รู้ทันโดยการติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ รู้เขา รู้เรา โดยการศึกษาตลาด รสนิยมความต้องการในอาเซียน รู้จุดแข็ง จุดอ่อนของกลุ่มแข่ง โดยการสร้างความแตกต่างของตนเองโดยใช้จุดแข็งที่มี (องค์ความรู้ในวิชาชีพ สร้างความแตกต่างของตนเองโดยใช้จุดแข็งที่มี (องค์ความรู้ในวิชาชีพ) และแสวงความรู้ใหม่ ทั้ง การพัฒนาด้านภาษา พัฒนาฝีมือ (มาตรฐานวิชาชีพสู่สากล)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติมา อัครนุพงษ์ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบัญชีนานาชาติ การเปรียบเทียบวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของประเทศต่าง ๆ จากการศึกษาการบัญชีนานาชาติ เริ่มเข้ามามีบทบาท สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพการบัญชีของไทย โดยเฉพาะตั้งแต่ประเทศไทยทำการปรับปรุงมาตรฐาน การบัญชีครั้งใหญ่ ในปี พ.ศ. 2542 การบัญชีนานาชาติให้ความสำคัญกับการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการ ปฏิบัติทางการบัญชีของประเทศต่าง ๆ สาเหตุของความแตกต่างของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมหรือค่านิยมทางสังคม เมื่อค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันย่อมส่งผลให้แนวคิดทางการบัญชีแตกต่างกัน และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของประเทศต่าง ๆ แตกต่างกัน การศึกษาการบัญชีนานาชาติช่วยในการหาวิธีการที่จะทำให้วิธีปฏิบัติการบัญชีของประเทศต่าง ๆ สอดคล้องกัน คือ ข้อตกลงระหว่างกลุ่มประเทศในยุโรปโซน ที่เรียกว่า Euro Directives และการหันมาใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards) มากขึ้นในหลายประเทศ นอกจากนี้ ทิศทางของการบัญชีนานาชาติในอนาคต คือ การพัฒนา Global Accounting Standard และการพัฒนาวิชาชีพบัญชีและการสอบบัญชีในระดับนานาชาติ ซึ่งจะช่วยให้วิชาชีพบัญชีมีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

สงกรานต์ ไกยวงษ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของ นักวิชาชีพบัญชีไทย ในบริบทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบภาษีอากร เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผล ต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร ทำการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 800 คนจากประชากร ของนักวิชาชีพดังกล่าวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ Likert Scale และคำถามปลายเปิด ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ใน 4 ปัจจัยได้แก่ ปัจจัยความรู้ ด้านภาษีอากร ปัจจัยด้านความหลากหลายในธุรกิจที่มีประสบการณ์

ในการตรวจสอบ ปัจจัยด้าน ความรู้จากการเข้าอบรมพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงาน วิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และจากการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็น มืออาชีพกับทักษะความเป็นมืออาชีพโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเส้นตรง พบว่าปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะความเห็นมืออาชีของผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษี อากรประกอบด้วย 1) ปัจจัยความรู้ทางด้านภาษีอากร 2) ปัจจัยความรู้ด้านการตรวจสอบ 3) ปัจจัย ความหลากหลายของธุรกิจที่ตรวจสอบ 4) ปัจจัยจำนวนธุรกิจที่ทำการตรวจสอบ 5) ปัจจัยระยะเวลา ที่ทำงานด้านตรวจสอบบัญชี 6) ปัจจัยการเข้าอบรมพัฒนา ความต่อเนื่อง และ 7) ปัจจัยการศึกษาด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง และผลวิจัยจากข้อเสนอแนะและ ความคิดเห็นพบว่ามีความต้องการที่จะให้มีการ กำหนดประสบการณ์การทำงานเห็นคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภาษีอากร และต้องการให้หน่วยงาน กำกับดูแลกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการพัฒนานักวิชาชีพให้มากขึ้น นอกจากนี้ข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะความเห็นมืออาชีพได้แก่ การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีการเสนอให้เพิ่ม หลักเกณฑ์ในการเข้ารับรองเห็นผู้สอบ บัญชีภาษีอากร โดยเฉพาะประสบการณ์หรือระยะเวลาในการ ทำงานในวิชาชีพเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ในงานให้ทัดเทียมผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เสริมความรู้ทางด้าน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ การปฏิบัติงานตรวจสอบ เห็นหลักสูตรการอบรมในรูปแบบของ workshop การอบรมในรูปแบบ ของ e-learning และยังมีข้อเสนอแนะให้มีการจัดตั้งมาตรฐานในการ รับงาน โดยเฉพาะในเรื่องของ ค่าตอบแทนผู้สอบบัญชีภาษีอากรการ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้ สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรม ราชูปถัมภ์เห็นแหล่งข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาชิก โดยไม่คิดมูลค่า ผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เพื่อ เป็นประโยชน์แก่การพัฒนานักวิชาชีพบัญชีอื่น ๆ นอกเหนือจาก วิชาชีพผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและ ผู้ตรวจสอบบัญชีภาษีอากร และงานวิจัยในอนาคตจะได้มีการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับนัก วิชาชีพบัญชีในสายงานอื่น ๆ เพื่อแสดงภาพรวมของทักษะความเห็นมือ อาชีพในวิชาชีพบัญชีใน ประเทศไทย

ปิยะมาศ เรื่องแสงรอบ (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในทาง ปฏิบัติ หากนำมาตรฐานการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีมาใช้ในสำนักงานสอบ บัญชีขนาดเล็ก และขนาดกลาง การวิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตที่ ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์(ก.ล.ต.) ผู้สอบ บัญชีส่วน ใหญ่แสดงความเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติมากที่สุดของสำนักงานสอบบัญชี ขนาด เล็กและขนาดกลาง คือ การจัดให้มีระบบการสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีและการแต่งตั้ง ผู้สอบ ทานคุณภาพงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เนื่องจากความพร้อมด้านบุคลากร

ระยะเวลาที่ต้องใช้เพิ่มเติมในกระบวนการตรวจสอบและต้นทุนที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามสำนักงานสอบบัญชีควรเร่งดำเนินการในการเตรียมความพร้อมและอาจพิจารณาร่วมมือกันระหว่างสำนักงาน เพื่อแบ่งปันทรัพยากร นอกจากนี้ หน่วยงานกำกับดูแลควรพิจารณาความเหมาะสมของหลักเกณฑ์และเร่งดำเนินการออกแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับ โครงสร้างและลักษณะของสำนักงานสอบบัญชีไทย

สายงานองค์กรระหว่างประเทศ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2553) ได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น เรื่อง “กิจกรรมประจำปี 2554 เพื่อส่งเสริมศักยภาพของ ผู้ประกอบการ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)” เพื่อสำรวจความสนใจของผู้ประกอบการซึ่งเป็นสมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะมีส่วน ช่วยสนับสนุน ส่งเสริม เตรียมความพร้อมและเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการเพื่อ เข้าร่วมเป็น AEC รวมถึงความจำเป็นที่ผู้ประกอบการควรจะได้รับทราบถึงแนวทางการปรับตัวหรือกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับAEC ให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น สายงานองค์กรระหว่างประเทศ จึงส่งแบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าว ไปยังสมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ทั้ง 39 กลุ่มอุตสาหกรรม และจากการรวบรวมตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2554 จนถึงขณะนี้ (4 มีนาคม 2554) ได้มีสมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ที่เป็นเจ้าของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมกระดาษและเยื่อกระดาษ แล้วและกระจก เครื่องนุ่งห่ม เครื่องปรับอากาศ เคมีพลาสติก และเฟอร์นิเจอร์ ที่ให้ข้อคิดเห็น ในเบื้องต้นสามารถสรุปผลจากแบบสอบถามได้ใน 3 หัวข้อสำคัญ เกี่ยวกับกิจกรรมที่สภาอุตสาหกรรมฯ ควรดำเนินการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และส่งเสริม ศักยภาพผู้ประกอบการ ดังนี้

1. การจัดสัมมนาให้ความรู้เรื่อง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และ โอกาสทางธุรกิจ โดยหัวข้อ/ประเด็นที่สมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ให้ความสำคัญมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้

1.1 การสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (อาทิ การลดภาษีศุลกากร กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า)

1.2 การใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้เขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ

1.3 การใช้ประโยชน์จากการรวมกลุ่ม 12 สาขาสำคัญของอาเซียน ซึ่งได้มีการลดภาษี เป็นร้อยละ 0 แล้ว ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550

1.4 มาตรการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า และขจัดอุปสรรคทางการค้าที่มีโช่งภัย (อาทิ พิธีการศุลกากร กระบวนการทางการค้า มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช)

1.5 การใช้ประโยชน์จากการจัดทำมาตรฐานการยอมรับร่วม (MRA) ในสินค้าอุตสาหกรรมของอาเซียน

1.6 การลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ

1.7 การใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมของอาเซียน (AICO)

1.8 การใช้ประโยชน์จากกองทุนให้ความช่วยเหลือในการปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีของภาครัฐ (กองทุน FTA)

1.9 กิจกรรมอื่น ๆ เช่น จัดประชุมผู้ผลิตในผลิตภัณฑ์เดียวกันเพื่อที่จะได้มีการปรึกษาและหาแนวทางในการทำธุรกิจร่วมกันในกลุ่มประเทศอาเซียน จัดประชุมหารือหรือสัมมนาเผยแพร่ ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการเรื่อง การเปิดเสรีระบบขนส่ง โลจิสติกส์ในภูมิภาคอาเซียน การเปิดเสรีภาคบริการ สาขาการศึกษาและการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ภายหลังจากที่เข้าสู่ AEC และเพิ่มความสามารถด้านการสื่อสารให้ประชาชน

2. โครงการความร่วมมือด้านต่าง ๆ ระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อมแก่ภาคธุรกิจไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกิจกรรมที่สมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ให้ ความสำคัญมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความเชื่อมโยงในอาเซียน ด้านการพัฒนา ด้านการจัดการภัยพิบัติ ด้านการเกษตร และด้านการศึกษา สังคม วัฒนธรรม

3. หลักสูตรเฉพาะด้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการไทย เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกิจกรรมที่สมาชิกสภาอุตสาหกรรมฯ ให้ความสำคัญมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและนโยบายของภาครัฐ ด้านโลจิสติกส์ ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า ด้านมาตรฐานและคุณภาพสินค้า ด้านแรงงาน (เช่น ความรู้ความสามารถและการสื่อสาร) ด้านทรัพย์สินทางปัญญา และด้านเทคโนโลยี

ชุทธิ เทียศิริเพชร (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

เปรียบเทียบ ข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทยประเทศสิงคโปร์ และประเทศอินเดีย โดยศึกษา จากกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ข้อบังคับสำหรับบริษัท ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของทั้ง 3 ประเทศ และข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants : IFAC) รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ทูคิยภูมิอื่นข้อมูลที่ได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบใน 5 ประเด็น ได้แก่ การเปรียบเทียบด้านคุณสมบัติของ นักวิชาชีพบัญชี ด้านการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของนักวิชาชีพบัญชี ด้านจรรยาบรรณของ นักวิชาชีพบัญชีด้านบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชี และการเปรียบเทียบกับข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของ IFAC ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบข้อบังคับด้านคุณสมบัติ นักวิชาชีพบัญชี ของประเทศไทยมีอายุขั้นต่ำ 18 ปี มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำอนุปริญญาและปริญญาตรี ไม่ต้องผ่าน การแ่ก้งงานก่อนการปฏิบัติงานจริง ไม่ต้องผ่านการทดสอบทางวิชาชีพและมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพน้อยกว่าอีก 2 ประเทศ ส่วนนักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์และประเทศ อินเดียมีอายุขั้นต่ำ 21 ปี มีวุฒิการศึกษาขั้นต่ำปริญญาตรี ผ่านการฝึกปฏิบัติงานก่อนการปฏิบัติงานจริง ผ่านการทดสอบทางวิชาชีพในวิชาที่นอกเหนือจากวิชาเกี่ยวกับการบัญชีและกฎหมาย และมีการ พัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพมากกว่าข้อบังคับของประเทศไทย การเปรียบเทียบข้อบังคับด้าน การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงาน นักวิชาชีพด้านการทำบัญชีของประเทศไทยสามารถปฏิบัติงาน ได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี แต่อีก 2 ประเทศกำหนดให้นักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ต้องเป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาชีพบัญชี การเปรียบเทียบข้อบังคับด้านจรรยาบรรณข้อบังคับ ของประเทศไทยมีการกำหนดแต่ไม่มีรายละเอียดของจรรยาบรรณ ส่วนประเทศสิงคโปร์และ ประเทศอินเดียมีการกำหนดรายละเอียดของจรรยาบรรณได้มากกว่าการเปรียบเทียบข้อบังคับด้าน บทลงโทษ ทั้ง 3 ประเทศมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับนักวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ซึ่งครอบคลุมทั้ง โทษของการประพฤติผิดจรรยาบรรณ และ โทษของการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชี การเปรียบเทียบข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของทั้ง 3 ประเทศกับข้อบังคับของ IFAC พบว่าประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียมีการกำหนดข้อบังคับทุกด้านตามที่ IFAC กำหนด โดยประเทศสิงคโปร์มีการกำหนดรายละเอียดของข้อบังคับเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักวิชาชีพบัญชี ได้มากที่สุดและเทียบเท่า IFAC ส่วนประเทศไทยมีรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักวิชาชีพบัญชี น้อยกว่า IFAQI ละน้อยที่สุด ระหว่าง 3 ประเทศโดยสรุปแล้วพบว่า ประเทศไทยมีการ กำหนด รายละเอียดของข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีได้น้อยกว่าอีก 2 ประเทศและ IFAC ดังนั้น หน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการกำหนดข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย ควรนำ ข้อบังคับสำหรับ นักวิชาชีพบัญชีของประเทศสิงคโปร์และประเทศอินเดียมาเป็นแนวทางในการ

พัฒนาข้อบังคับ สำหรับนักวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ในอนาคต

วัลลภ บัวชุม (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีไทย ตาม IEG 11 ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงความคาดหวังและความเห็นของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินต่อความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีตาม IEG 11 ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติ และในการดำเนินการศึกษาได้ใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินของธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนรวมทั้งสิ้น 187 ชุด ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินคาดหวังต่อความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีในระดับมาก ทั้งนี้ความคาดหวังดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับเพศ อายุและประสบการณ์ของผู้บริหารและผลการวิจัยยังแสดงว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงิน มีความเห็นว่านักบัญชีในปัจจุบันมีระดับของความรู้ ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ความเห็นดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับอายุเฉลี่ยและประสบการณ์เฉลี่ยของนักบัญชีในสำนักงานที่ผู้บริหารรับผิดชอบ นอกจากนี้ จากการทดสอบทางสถิติพบว่าระดับความคาดหวัง ของผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินต่อความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีสูง กว่าระดับความคิดเห็นที่มีต่อความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน และผู้บริหารฝ่ายบัญชีและการเงินส่วนใหญ่เห็นว่าในอนาคตควรสรรหานักบัญชีที่มีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพอสมควรเข้าทำงานและเห็นว่าสถาบันการศึกษา รวมถึง หน่วยงานที่นักบัญชีสังกัดอยู่ควรเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศของนักบัญชี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้าง และพัฒนาเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีที่อยู่ในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 7,005 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีที่อยู่ในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 364 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970; บุญชม ศรีสะอาด, 2545) แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ผู้วิจัยต้องการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50% ของประชากรแต่ละสถาบัน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 364 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของนักบัญชีที่อยู่ในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	ชื่อมหาวิทยาลัย	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	นครราชสีมา	1,485	77
2	อุบลราชธานี	590	31
3	ขอนแก่น	985	51
4	บุรีรัมย์	485	25
5	อุดรธานี	554	29
6	ศรีสะเกษ	285	15
7	สุรินทร์	335	17
8	ร้อยเอ็ด	300	16
9	ชัยภูมิ	257	13
10	สกลนคร	243	13
11	กาฬสินธุ์	260	14
12	มหาสารคาม	255	13
13	นครพนม	150	8
14	เลย	170	9
15	ยโสธร	178	9
16	หนองคาย	172	9
17	หนองบัวลำภู	95	5
18	บึงกาฬ	28	1
19	อำนาจเจริญ	76	4
20	มุกดาหาร	102	5
	รวม	7,005	364

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักบัญชีในสถานประกอบการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และรายได้ต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งลักษณะคำตอบออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อที่ต้องการคำตอบว่า ถูก มีจำนวน 6 ข้อ และข้อที่ต้องการคำตอบว่า ผิด มีจำนวน 6 ข้อ (หากตอบถูก ให้ 1 คะแนน ตอบผิด ให้ 0 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา ด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยด้านวิชาชีพบัญชี จำนวน 5 ข้อ ด้านภาษาจำนวน 5 ข้อ ด้านกฎหมาย จำนวน 10 ข้อ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 6 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางการบัญชี และประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำผลของการศึกษาตามข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถาม เป็น 3 ส่วน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย พร้อมทั้งนำเครื่องมือของ ไพโรประพันธ์ วัชรุม (2552) มาประยุกต์ใช้ในแบบสอบถามส่วนของประสิทธิภาพการทำงาน

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย

3.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.6 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.6.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักบัญชีที่อยู่ในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 30 คนแรก การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability Test) ของแบบสอบถามเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.895

3.6.2 นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้นักบัญชีที่อยู่ในสถานประกอบการในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 364 คน โดยในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

4.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของเอกสารเตรียมนำไปรษณีย์

4.2 ยื่นขอหนังสือราชการจาก คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น โดยแนบพร้อมกับแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการเริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2559 จำนวน 364 ฉบับ ตามที่อยู่ของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยแนบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมกัน เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม

4.4 เมื่อครบกำหนด ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับคืน เปรียบเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar and Day (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

4.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์

4.6 สถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ขอนแก่น

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในสถานประกอบการ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี 4 ด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการวิจัยได้

กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยและใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ร้อยละ (Percentages)

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

6.2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

6.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlation

6.2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบคุณลักษณะตัวแปร คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยการใช้ Variance Inflation Factors (VIF)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 F - test (ANOVA และ MANOVA)

6.3.2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis)

6.3.3 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อตอนบน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรทางบัญชี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของบุคลากรบัญชี

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

n	คือ	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{x}$	คือ	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	คือ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Sig	คือ	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญในสถิติ
df	คือ	องศาของควมอิสระ
t	คือ	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	คือ	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
LSD	คือ	Least Significant Difference
*	คือ	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรทางบัญชี

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชี จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	8.79
หญิง	332	91.21
รวม	364	100.00
สถานภาพ		
โสด	287	78.85
สมรส	72	19.78
หม้าย	2	0.55
หย่าร้าง	3	0.82
รวม	364	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	15	4.12
30-35 ปี	129	35.44
36-40 ปี	169	46.43
มากกว่า 40 ปี	51	14.01
รวม	364	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	350	96.15
สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.85
รวม	364	100.00
ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี		
น้อยกว่า 3 ปี	8	2.20
3-6 ปี	336	92.31
7-10 ปี	0	0.00
มากกว่า 10 ปี	20	5.49
รวม	364	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 20,000 บาท	15	4.12
20,000-40,000 บาท	337	92.58
40,001-60,000 บาท	12	3.30
รวม	364	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 364 คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.21 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 8.79

สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีสถานภาพ โสด คิดเป็นร้อยละ 78.85 รองลงมามีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 19.78 และน้อยที่สุดมีสถานภาพหม้าย คิดเป็นร้อยละ 0.55

อายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีอายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.43 รองลงมามีอายุ 30-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.44 และน้อยที่สุดมีอายุน้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.12

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96.15 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.85

ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.31 รองลงมามีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.49 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีน้อยกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.20

รายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 20,000-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.58 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.12 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่อเดือน 40,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.30

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชี จำแนกตามข้อมูลความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูง	65	17.86
ปานกลาง	277	76.10
ต่ำ	22	6.04
รวม	364	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 76.10 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 17.86 และน้อยที่สุดมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 6.04

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชี จำแนกตามข้อมูลความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นรายข้อ

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างเทศในกลุ่มสมาชิกได้อย่างเสรีเท่านั้น	364	100.00	0	0.00
2. การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดการยกเลิกภาษีศุลกากรระหว่างประเทศกลุ่มสมาชิก	329	90.38	35	9.62

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. มีข้อตกลงร่วมกันเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องการจำกัดการผลิตสินค้าแต่ละกลุ่มประเภทสินค้าของแต่ละประเทศเพื่อลดการแข่งขันระหว่างประเทศสมาชิก	26	7.14	338	92.86
4. ในปี พ.ศ.2556 จะมีการยกเลิกหรือขจัดมาตรการที่มีใช้ภายใน (NTBs) อย่างเต็มรูปแบบ	342	93.96	22	6.04
5. วิชาชีพบัญชีเป็นเพียงวิชาชีพเดียวเท่านั้น ที่สามารถเคลื่อนย้ายบริการระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนได้ อย่างเสรี	298	81.87	66	18.13
6. การเปิดเสรีทางการลงทุน (Free Flow of Investment) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนจะเกิดการแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น	165	45.33	199	54.67
7. การส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนทำให้นักลงทุนสามารถเข้ามาร่วมลงทุนในประเทศกลุ่มสมาชิกได้มากกว่า 50% แต่ไม่เกิน 80%	230	63.19	134	36.81
8. การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ต้นทุนวัตถุดิบของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีราคาสูงขึ้น	343	94.23	21	5.77

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บุคลากรทางบัญชีควรพัฒนาด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ มากกว่าพัฒนาด้าน วิชาชีพบัญชี	342	93.96	22	6.04
10. การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมใน 7 สาขาวิชาชีพนำร่อง ได้แก่ สาขาทันต แพทย์ แพทย์ พยาบาล บัญชี วิศวกร สถาปนิก และนักสำรวจ	295	81.04	69	18.96

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นรายชื่อของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรทางบัญชี พบว่า ข้อที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ ข้อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างเทศในกลุ่มสมาชิกได้อย่างเสรีเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ข้อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ต้นทุนวัตถุดิบของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีราคาสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94.23 ส่วนข้อที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ ข้อมีข้อตกลงร่วมกันเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องการจำกัดการผลิตสินค้าแต่ละกลุ่มประเภทสินค้าของแต่ละประเทศเพื่อลดการแข่งขันระหว่างประเทศสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของบุคลากรบัญชี

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชี

ความพร้อมของบุคลากรบัญชี	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	3.61	0.93	มาก
2. ด้านภาษา	3.40	0.89	ปานกลาง
3. ด้านกฎหมาย	3.66	0.81	มาก
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.35	1.00	ปานกลาง
รวม	3.50	0.70	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ด้านกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมา คือ ด้านวิชาชีพบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ด้านภาษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านวิชาชีพบัญชี

ด้านวิชาชีพบัญชี	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
1. การปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อวิชาชีพ	3.45	1.43	ปานกลาง
2. การปฏิบัติวิชาชีพบัญชีอย่างไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ	3.55	1.33	มาก
3. ความซื่อตรงต่อวิชาชีพและไม่มีส่วนได้เสียใดๆ ของงานที่ตนให้บริการ ทางวิชาชีพ	3.48	1.36	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ด้านวิชาชีพบัญชี	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
4. ความเที่ยงธรรมในการใช้ดุลยพินิจซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ เชื่อถือได้โดยปราศจากความลำเอียง	4.15	1.07	มาก
5. การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความมี สติและระมัดระวังรอบคอบ	3.42	1.48	ปานกลาง
รวม	3.61	0.93	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านวิชาชีพบัญชีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ความเที่ยงธรรมในการใช้ดุลยพินิจซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ เชื่อถือได้โดยปราศจากความลำเอียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมา คือ การปฏิบัติวิชาชีพบัญชีอย่างไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมต่ำสุด คือ การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความมี สติและระมัดระวังรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านภาษา

ด้านภาษา	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
1. ความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ	3.05	1.39	ปานกลาง
2. ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง	3.28	1.35	ปานกลาง
3. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล (เขียนชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา)	3.50	1.47	ปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านภาษา	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
4. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น (อยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน) ในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล (เขียนชัดเจน ถูกต้องตาม หลักภาษา)	3.60	1.48	มาก
5. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยวาจาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล (พูดชัดเจน ตรงประเด็น มีมารยาทในการพูด และกิริยา ท่าทางที่แสดงออกเหมาะสม ถูกต้อง)	3.56	1.53	มาก
รวม	3.40	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากร บัญชีในด้านภาษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น (อยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน) ในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล (เขียนชัดเจน ถูกต้องตาม หลักภาษา) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยวาจาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผล (พูดชัดเจน ตรงประเด็น มีมารยาทในการพูด และกิริยา ท่าทางที่แสดงออกเหมาะสม ถูกต้อง) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมต่ำสุด คือ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ใหม่และทักษะด้านภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านกฎหมาย

ด้านกฎหมาย	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
1. ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี	3.67	1.34	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี	3.92	1.22	มาก
3. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร	3.51	1.57	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านกฎหมาย	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
4. ความสามารถในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี	4.24	0.90	มาก
5. ความสามารถในการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี	3.67	1.17	มาก
6. การปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร	3.70	1.08	มาก
7. ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิชาชีพการบัญชี	3.68	1.42	มาก
8. ความรู้เกี่ยวกับทักษะวิชาชีพระหว่างประเทศ	3.39	1.57	ปานกลาง
9. ความรู้เกี่ยวกับข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) ระหว่างประเทศ	3.29	1.44	ปานกลาง
10. ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	3.51	1.46	มาก
รวม	3.66	0.81	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านกฎหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ความสามารถในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) ระหว่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	$\bar{X}$	SD	ระดับความพร้อม
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.17	1.40	ปานกลาง
2. ความรู้ในการสื่อสารด้วยระบบเครือข่าย Social network	3.53	1.44	มาก
3. ความสามารถในการทำงานด้วยระบบเครือข่าย Social network	3.25	1.53	ปานกลาง
4. การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น	3.31	1.53	ปานกลาง
5. ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป	3.33	1.49	ปานกลาง
6. ความสามารถในการใช้โปรแกรม Excel	3.51	1.55	มาก
รวม	3.35	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรบัญชีในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ความรู้ในการสื่อสารด้วยระบบเครือข่าย Social network มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 รองลงมา คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรม Excel มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมต่ำสุด คือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแตกต่างกันด้านความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามเพศ

ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	ชาย	32	3.76	0.89	.921	362	0.358
	หญิง	332	3.60	0.94			
2. ด้านภาษา	ชาย	32	3.58	0.95	1.179	362	0.239
	หญิง	332	3.38	0.88			
3. ด้านกฎหมาย	ชาย	32	3.88	0.92	1.599	362	0.111
	หญิง	332	3.64	0.80			
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ชาย	32	3.50	1.06	.895	362	0.371
	หญิง	332	3.33	0.99			
รวม	ชาย	32	3.68	0.76	1.466	362	0.143
	หญิง	332	3.49	0.69			

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบความแตกต่างของความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามเพศ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ Independent t-test พบว่า นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีเพศแตกต่างกันมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ต่างกัน

2. นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแตกต่างกันด้านความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อจำแนกตามอายุ

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามอายุ

ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	อายุ	n	$\bar{X}$	SD	F	df	Sig.
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	น้อยกว่า 30 ปี	15	3.13	0.63	11.212*	3	0.000
	30-35 ปี	129	3.53	0.94			
	36-40 ปี	169	3.52	0.96			
	มากกว่า 40 ปี	51	4.26	0.59			
2. ด้านภาษา	น้อยกว่า 30 ปี	15	2.75	0.97	6.928*	3	0.000
	30-35 ปี	129	3.31	0.91			
	36-40 ปี	169	3.40	0.86			
	มากกว่า 40 ปี	51	3.80	0.75			
3. ด้านกฎหมาย	น้อยกว่า 30 ปี	15	2.68	0.78	11.254*	3	0.000
	30-35 ปี	129	3.76	0.78			
	36-40 ปี	169	3.74	0.77			
	มากกว่า 40 ปี	51	3.40	0.78			
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	น้อยกว่า 30 ปี	15	2.53	0.50	4.278*	3	0.006
	30-35 ปี	129	3.39	1.01			
	36-40 ปี	169	3.33	1.03			
	มากกว่า 40 ปี	51	3.56	0.84			
รวม	น้อยกว่า 30 ปี	15	2.77	0.36	8.099*	3	0.000
	30-35 ปี	129	3.49	0.74			
	36-40 ปี	169	3.50	0.71			
	มากกว่า 40 ปี	51	3.75	0.45			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามเพศ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีอายุแตกต่างกันมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	30-35 ปี	36-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
		3.13	3.53	3.52	4.26
น้อยกว่า 30 ปี	3.13	-			*
30-35 ปี	3.53		-		*
36-40 ปี	3.52			-	*
มากกว่า 40 ปี	4.26				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชีแตกต่างกับกลุ่มอายุมากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 30-35 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชีแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 36-40 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชีแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	30-35 ปี	36-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
		2.75	3.31	3.40	3.80
น้อยกว่า 30 ปี	2.75	-	*	*	*
30-35 ปี	3.31		-		*
36-40 ปี	3.40			-	*
มากกว่า 40 ปี	3.80				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษาแตกต่างกับกลุ่มอายุ 30-35 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษาแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36-40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษาแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 30-35 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษาแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 36-40 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษาแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย
จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	30-35 ปี	36-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
		2.68	3.76	3.74	3.40
น้อยกว่า 30 ปี	2.68	-	*	*	*
30-35 ปี	3.76		-		*
36-40 ปี	3.74			-	*
มากกว่า 40 ปี	3.40				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมายแตกต่างกับกลุ่มอายุ 30-35 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมายแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36-40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมายแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 30-35 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมายแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 36-40 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมายแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	30-35 ปี	36-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
		2.53	3.39	3.33	3.56
น้อยกว่า 30 ปี	2.53	-	*	*	*
30-35 ปี	3.39		-		
36-40 ปี	3.33			-	
มากกว่า 40 ปี	3.56				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกับกลุ่มอายุ 30-35 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36-40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	30-35 ปี	36-40 ปี	มากกว่า 40 ปี
		2.77	3.49	3.50	3.75
น้อยกว่า 30 ปี	2.77	-	*	*	*
30-35 ปี	3.49		-		*
36-40 ปี	3.50			-	*
มากกว่า 40 ปี	3.75				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มอายุ 30-35 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มอายุ 36-40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุน้อยกว่า 30 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 30-35 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มอายุ 36-40 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มอายุ มากกว่า 40 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแตกต่างกันด้านความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	ปริญญาตรี	350	3.64	0.93	3.176*	362	0.002
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	2.84	0.78			
2. ด้านภาษา	ปริญญาตรี	350	3.42	0.89	2.644*	362	0.009
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	2.79	0.75			
3. ด้านกฎหมาย	ปริญญาตรี	350	3.67	0.81	1.897	362	0.059
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.26	0.52			
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ปริญญาตรี	350	3.34	1.01	-1.079	362	0.281
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.63	0.56			

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ความพร้อมในการ รองรับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน	ระดับการศึกษา	n	$\bar{X}$	SD	t	df	Sig.
รวม	ปริญญาตรี	350	3.52	0.70	2.056*	362	0.040
	สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.13	0.38			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 ผลการทดสอบความแตกต่างของความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการวิเคราะห์ Independent t-test พบว่า นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี และด้านภาษา ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีความพร้อมในด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ต่างกัน

4. นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแตกต่างกันด้านความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ความพร้อมในการรองรับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ประสบการณ์ ทำงาน	n	$\bar{X}$	SD	F	df	Sig.
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	น้อยกว่า 3 ปี	8	3.43	0.68	5.010*	2	0.007
	3-6 ปี	336	3.58	0.94			
	มากกว่า 10 ปี	20	4.24	0.76			

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ความพร้อมในการรองรับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ประสบการณ์ ทำงาน	n	$\bar{X}$	SD	F	df	Sig.
2. ด้านภาษา	น้อยกว่า 3 ปี	8	2.13	0.85	8.752*	2	0.000
	3-6 ปี	336	3.43	0.88			
	มากกว่า 10 ปี	20	3.37	0.83			
3. ด้านกฎหมาย	น้อยกว่า 3 ปี	8	2.39	0.87	16.512*	2	0.000
	3-6 ปี	336	3.72	0.78			
	มากกว่า 10 ปี	20	3.13	0.55			
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	น้อยกว่า 3 ปี	8	2.77	0.47	2.742	2	0.066
	3-6 ปี	336	3.38	1.01			
	มากกว่า 10 ปี	20	3.01	0.70			
รวม	น้อยกว่า 3 ปี	8	2.68	0.43	6.057*	2	0.003
	3-6 ปี	336	3.53	0.71			
	มากกว่า 10 ปี	20	3.44	0.33			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 ผลการทดสอบความแตกต่างของความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา และด้านกฎหมาย ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ต่างกัน

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี
จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่

ประสบการณ์ ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 3 ปี	3-6 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.43	3.58	4.24
น้อยกว่า 3 ปี	3.43	-		*
3-6 ปี	3.58		-	*
มากกว่า 10 ปี	4.24			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา
จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่

ประสบการณ์ ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 3 ปี	3-6 ปี	มากกว่า 10 ปี
		2.13	3.43	3.37
น้อยกว่า 3 ปี	2.13	-	*	*
3-6 ปี	3.43		-	*
มากกว่า 10 ปี	3.37			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่ม

ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านภาษา แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่

ประสบการณ์ ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 3 ปี	3-6 ปี	มากกว่า 10 ปี
		2.39	3.72	3.13
น้อยกว่า 3 ปี	2.39	-	*	*
3-6 ปี	3.72		-	*
มากกว่า 10 ปี	3.13			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

กลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านกฎหมาย แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่

ประสบการณ์ทำงาน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 3 ปี	3-6 ปี	มากกว่า 10 ปี
		2.68	3.53	3.44
น้อยกว่า 3 ปี	2.68	-	*	*
3-6 ปี	3.53		-	
มากกว่า 10 ปี	3.44			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD พบว่า กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-6 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กลุ่มประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 3 ปี มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5. นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแตกต่างกันด้านความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ความรู้ความเข้าใจ	n	$\bar{X}$	SD	F	df	Sig.
1. ด้านวิชาชีพบัญชี	สูง	65	3.61	0.91	0.957	2	0.385
	ปานกลาง	277	3.63	0.93			
	ต่ำ	22	3.35	1.07			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ความพร้อมในการรองรับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ความรู้ความ เข้าใจ	n	$\bar{X}$	SD	F	df	Sig.
2. ด้านภาษา	สูง	65	3.38	0.97	0.029	2	0.971
	ปานกลาง	277	3.40	0.87			
	ต่ำ	22	3.36	0.93			
3. ด้านกฎหมาย	สูง	65	3.70	0.78	0.206	2	0.814
	ปานกลาง	277	3.66	0.81			
	ต่ำ	22	3.57	0.85			
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	สูง	65	3.26	0.99	0.366	2	0.694
	ปานกลาง	277	3.36	1.00			
	ต่ำ	22	3.44	1.01			
รวม	สูง	65	3.49	0.71	0.167	2	0.846
	ปานกลาง	277	3.51	0.69			
	ต่ำ	22	3.43	0.73			

จากตารางที่ 23 ผลการทดสอบความแตกต่างของความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า นักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกัน มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่ต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษา ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของนักบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีประเด็นที่สำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีซึ่ง เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบในเชิงลบ อันอาจจะเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ยังอาจช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ สร้างแนวทางและวางแผน เพื่อนำผลกระทบที่ได้รับ มาเป็นโอกาสทำให้เกิดเชิงบวกได้ในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษากระบวนการปฏิบัติงานทางการบัญชี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนของหน่วยงานทั้งภาคเอกชน ดังนี้

- 1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
- 1.2 เพื่อศึกษาระดับความรู้ เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบุคลากรทางบัญชี ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
- 1.3 เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 1.4 เพื่อศึกษานักบัญชีในสถานประกอบการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 1.5 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของนักบัญชีที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. สรุปผล

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของนักบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพ โสด อายุ มากกว่า 36-40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี อยู่ระหว่าง 3-6 ปี และรายได้ต่อเดือน 20,000-40,000 บาท

2.2 บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ โดยทั่วไปและความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพทางการบัญชี ในเรื่องของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยรวมและเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ ข้อ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีการนำเข้าและส่งออกสินค้าระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิกได้อย่างเสรีเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ข้อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ต้นทุนวัตถุดิบของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนมีราคาสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 94.23 ส่วนข้อที่มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ ข้อมีข้อตกลงร่วมกันเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในเรื่องการจำกัดการผลิตสินค้าแต่ละกลุ่มประเภทสินค้าของแต่ละประเทศเพื่อลดการแข่งขันระหว่างประเทศสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 7.14

2.3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อสำรวจความพร้อมของนักบัญชีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมสูงสุด คือ ความเที่ยงธรรมในการใช้ดุลยพินิจซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ เชื่อถือได้โดยปราศจากความลำเอียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมา คือ การปฏิบัติวิชาชีพบัญชีอย่างไม่ปกปิดหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมต่ำสุด คือ การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความมี สติและระมัดระวังรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

2.4 บุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ ที่มี เพศ อายุ แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่วนวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทางบัญชีมีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางบัญชีมีความสัมพันธ์กับความพร้อมทางการบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้เพราะบุคลากรทางการบัญชียังขาดความรู้เรื่อง AEC และยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือผลกระทบของการนำเข้าและส่งออกของสินค้านำเข้าระหว่างประเทศ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สถานประกอบการ ควรมีการอบรมหรือพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางบัญชีให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น

3.1.2 เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านภาษาให้เข้มแข็ง สถานประกอบการควรจัดกิจกรรมการให้ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ที่ยึดปฏิบัติเป็นธรรมเนียม เช่น ภาษาอังกฤษ

3.1.3 หลักสูตรการศึกษาวิชาชีพบัญชีภายในประเทศควรมีการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาในระดับนานาชาติ (ระหว่างประเทศ) ทั้งนี้เพื่อสร้างความพร้อม การรองรับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในวิชาชีพบัญชี ต่อไปในอนาคต

3.1.4 ในอนาคตมีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชีของบุคลากรทางบัญชีในการเคลื่อนย้าย การให้บริการเสรี มีทั้งผลดีและเสีย ผลดีที่เกิดคือมีการพัฒนาด้านการแข่งขันในธุรกิจมากขึ้น ผู้ที่มีทักษะ จะผ่านข้อตกลงยอมรับร่วมกันระหว่างประเทศ(MRA) มีโอกาสในการไปให้บริการด้าน วิชาชีพบัญชียังต่างประเทศได้ ซึ่งผู้ที่มีความพร้อมมากย่อมได้เปรียบ ส่วนผลเสียคือ มีการแข่งขัน กันมากขึ้น ผู้ดำเนินธุรกิจมีทางเลือกบุคลากรใน การทำงานมากขึ้น ซึ่งบุคคลที่อยู่ต่างประเทศ อาจมี ทักษะที่ดีกว่าและเป็นคู่แข่งของบุคลากรใน ประเทศ

3.1.5 บุคลากรบัญชีของสถานประกอบการ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลาที่กำหนด เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองและเพื่อรองรับประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาผลกระทบหลังจากที่บุคลากรทางบัญชีได้มีการพัฒนาตนเองไปแล้ว มีผลดีและผลเสียอย่างไร

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของ บุคลากรทางการบัญชี

3.2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาและข้อเท็จจริง ของการทำงานภายในองค์กรว่ามีผลต่อ ประสิทธิภาพการทำงานรายบุคคลหรือไม่ อย่างไร